

PAKAAMMO MAIPANGGEP KADAGITI ALLAGADEN A PANGSALUAD

para kadagiti Nagannak ken Estudyante segun iti Linteg ti Edukasyon Maipapan Kadagiti Tattao nga Addaan Disabilidad ken Linteg ken Reglamento ti Hawaii¹

May 2022

This document is available electronically at:
<https://hawaiipublicschools.org/school-services/parent-rights/>

¹Naibatay iti Pagwadan a Pormas ti Departamento ti Edukasyon ti U.S.: Pakaammo Maipanggep kadagiti Allagaden a Pangsaluad

Nabalbaliwan idi Agosto 2011

Ti Linteg ti Edukasyon maipapan kadagiti Tattao nga Addaan Disabilidad (Individuals with Disabilities Education Act [IDEA]), ti Pederal a linteg, ken dagiti linteg ken reglamento ti Hawaii (Hawaii Administrative Rules, Title 8, Chapter 60, Provision of a Free Appropriate Public Education for a Student with a Disability) mainaig iti edukasyon dagiti estudyante nga addaan disabilidad ket ibilbilinda kadagiti pagadalan nga itedda kadakayo, dagiti nagannak ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad, ti pakaammo a naglaon ti kumpleto a palawag maipapan kadagiti allagaden a pangsaluad nga ited ti IDEA ken dagiti reglamento ti Departamento ti Edukasyon ti U.S., ken dagiti linteg ken reglamento ti Hawaii (HAR §8-60-59). Nasken a maited kadakayo ti kopya daytoy a pakaammo maminsan laeng iti tawen ti panagadal (school year), ngem nasken pay a maited kadakayo ti kopya: (1) iti damo a pannakairekomendar wenno no dumawat kayo ti ebalwasyon; (2) apaman a maawatyo ti umuna a reklamo iti Estado (segun iti 34 CFR §§300.151 agpatingga iti 300.153 ken HAR §8-60-52 agpatingga iti 8-60-54) ken apaman a maawatyo ti umuna a reklamoyo mainaig iti nainkalintegan a proseso (segun iti CFR §300.507 ken HAR §8-60-61) iti tawen ti panagadal; (3) no adda maaramid a desisyon mainaig iti pangpatigmaan nga addang kontra iti anakyo nga agbanag iti pannakabalbaliw ti nakailugaranna; ken (4) no dawatenyo daytoy [34 CFR §300.504(a) ken HAR §8-60-59(a)].

Iraman daytoy a pakaammo maipanggep kadagiti allagaden a pangsaluad ti kumpleto a palawag mainaig iti amin nga allagaden a pangsaluad nga ited ti:

34 CFR §300.148 ken HAR §8-60-27 (desisyon ti maymaysa a partido nga ipan ti maysa nga estudyante iti pribado a pagadalan a bayadan ti publiko),

34 CFR §§300.151 agpatingga iti 300.153 ken §§8-60-52 agpatingga iti 8-60-54 (Dagiti allagaden iti reklamo iti Estado),

34 CFR §300.300 ken HAR §8-60-31 (pammalubos ti nagannak),

34 CFR §§300.502 ken 300.503 ken HAR §§8-60-44 agpatingga iti 8-60-57 (Independiente nga Ebalwasyon mainaig iti Edukasyon) ken HAR §8-60-58 (immuna a nakasurat a pakaammo),

34 CFR §§300.505 agpatingga iti 300.518 ken §§8-60-60 agpatingga iti 8-60-72 (dagiti dadduma pay nga allagaden iti reklamo iti Estado),

34 CFR §§300.530 agpatingga iti 300.536 ken HAR §§8-60-75 agpatingga iti 8-60-81 (dagiti allagaden iti panangpatigmaan), ken

34 CFR §§300.610 agpatingga iti 300.625 ken HAR §8-60-84 (kinalimed ti impormasyon).

Listaan Dagiti Linaon

Sapasap nga Impormasyon	1
Immuna a Nakasurat a Pakaammo	1
Dimmakkelan a Pagsasao – Kaipapanan	2
Pammalubos ti Nagannak - Kaipapanan	2
Pammalubos ti Nagannak	3
Dagiti Independiente nga Ebalwasyon mainaig iti Edukasyon.....	6
Kinalimed ti Impormasyon	9
Dagiti Kaipapanan	9
Makaitudo iti Kiniasiasino	9
Pakaammo kadagiti Nagannak.....	10
Dagiti Karbengan a Mangkita	10
Rekord ti Panangkita	11
Dagiti Rekord ti Ad-adu ngem Maysa nga Estudyante	11
Listaan dagiti Klase ken Lugar nga Ayan ti Impormasyon	11
Dagiti Bayadan	11
Pannaka-amiyendar Dagiti Rekord no Kiddawen ti Nagannak	12
Gundaway para iti Pannakabista	12
Dagiti Allagaden iti Pannakabista	12
Resulta ti Pannakabista.....	12
Pammalubos Para ti Pannakailanad ti Impormasyon a Makaitudo iti Kiniasiasino	13
Dagiti Pangsaluad	13
Panangdadael iti Impormasyon	14
Dagiti Allagaden iti Reklamo iti Estado.....	15
Dagiti Paggidiatan dagiti Allagaden para kadagiti Reklamo iti Nainkalinteg a Proseso ken para kadagiti Reklamo iti Estado.....	15
Panangadaptar Kadagiti Allagaden iti Reklamo iti Estado	15
Dagiti Kabassitan nga Allagaden iti Reklamo iti Estado.....	16
Panangidatag ti Reklamo iti Estado.....	17
Dagiti Allagaden iti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso	19
Panangidatag ti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso.....	19
Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso.....	20
Dagiti Pagwadan a Pormas	22
Pannakibaet (Mediation)	22
Proseso a Pangrisut	24
Dagiti Pannakabista dagiti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso	26
Awan Pabpaboranna a Pannakabista ti Nainkalinteg a Proseso	26
Dagiti Karbengan iti Pannakabista	27

Dagiti Desisyon iti Pannakabista	28
Dagiti Apela.....	30
Kina-pinal ti Desisyon; Apela; Awan Pabpaboranna a Pannakaadal Manen	30
Dagiti Naituding a Tiempo ken Kinakombinyente Dagiti Pannakabista ken Pannakaadal Manen.....	30
Dagiti Sibil nga Addang, Agraman ti Panawen no Kaano nga Idatag Dagitoy nga Addang	31
Ti Pannakailugar ti Estudyante Kabayatan ti Reklamo ken Pannakabista ti Nainkalinteg a Proseso.....	32
Dagiti Bayad ti Abogado	33
Dagiti Allagaden No Patpatigmaanan Dagiti Estudyante nga Addaan Disabilidad	36
Pannakabalin dagiti Empleyado ti Pagadalan	36
Panangbalbaliw iti Nakailugaran Gapu kadagiti Pannakaikkat a Pangpatigmaan	40
Panangikeddeng ti Lugar (Determination of Setting)	40
Apela	40
Pannakailugar Kabayatan Dagiti Apela	42
Dagiti Pangsaluad kadagiti Estudyante a Saan Pay a Maikari para ti Espesyal nga Edukasyon ken Dagiti Mainaig a Serbisyo	42
Pannakairekomendar iti ken Addang ti Mangipatungpal ti Linteg ken Dagiti Pannakabalin ti Korte	43
Dagiti Rekisitos para ti Desisyon laeng ti Nagannak a Pannakailugar dagiti Estudyante iti Pribado a Pagadalan a Bayadan ti Publiko	44
Sapasap	44
Pannakaiyakar dagiti Karbengan	46
Pannakaiyakar dagiti Karbengan ti Nagannak apaman a Madanon ti Ubing ti Edad a Nataengan (Age of Majority)	46
Dagiti Dadduma pay a Pangsuporta a Serbisyo	47

SAPASAP NGA IMPORMASYON**IMMUNA A NAKASURAT A PAKAAMMO****34 CFR §300.503**

HAR §8-60-58

Pakaammo

Nasken nga ited kadakayo ti Departamento ti Edukasyon ti Hawaii (Departamento) ti naisurat a pakaammo (itedda kadakayo ti sumagmamano nga impormasyon a nakasurat), iti uneg ti naan-anay a tiempo sakbay nga:

1. Isingasingna nga irugina wenno balbaliwanna ti pannakabigbig, ebalwasyon, wenno nakailugaran ti anakyo iti edukasyon, wenno ti panangted iti anakyo ti libre a maiyannatup nga edukasyon iti publiko a pagadalan (FAPE); wenno
2. Agkedked a mangirugi wenno mangbalbaliw iti pannakabigbig, ebalwasyon, wenno nakailugaran ti anakyo iti edukasyon, wenno panangted ti FAPE iti anakyo.

Linaon ti pakaammo

Ti naisurat a pakaammo ket nasken nga:

1. Iladawanna ti addang nga isingsingasing wenno saan a kayat nga aramiden ti Departamento;
2. Ilawlawagna no apay nga isingsingasing wenno saan a kayat nga aramiden ti Departamento dayta nga addang;
3. Iladawanna ti tunggal allagaden ti ebalwasyon, asesment, rekord, wenno report nga inusar ti Departamento iti panagdesisyonna nga isingasing, wenno agkedked a mangaramid iti, dayta nga addang;
4. Iraman ti kasuratan a masaluadan kayo iti babaen dagiti probisyon mainaig kadagiti allagaden a pangsaluad iti Paset B ti Linteg ti Edukasyon mainaig kadagiti Tattao nga addaan Disabilidad (IDEA) ken dagiti linteg ken reglamento ti Hawaii para ti espesyal nga edukasyon (HAR 8-60), ken no daytoy a pakaammo ket saan nga umuna a pannakairekomendar para ti ebalwasyon, ti wagas a panangala ti kopya ti HAR §8-60-59 (pakaammo maipanggep kadagiti allagaden a pangsaluad);
5. Iramanna dagiti ahensya a dumawatanyo ti tulong tapno maawatanyo ti Paset B ti IDEA ken dagiti probisyon ti HAR 8-60.
6. Iladawanna dagiti aniaman a dadduma pay a pinagpilian ti Grupo ti Para-Indibidwal a Programa iti Edukasyon (Individualized Education Program [IEP]) ti anakyo ken dagiti rason no apay a saan a napili dagitoy; ken
7. Iladawanna dagiti dadduma pay a rason no apay nga insingasing wenno saan a kayat nga aramiden ti Departamento ti addang.

Ti pakaammo iti maawatan a pagsasao

Ti pakaammo ket nasken nga:

1. Naisurat iti pagsasao a maawatan ti sapasap a publiko; ken
2. Maited iti dimmakkelanyo a pagsasao wenno dadduma pay a wagas ti komunikasyon nga us-usarenyo, malaksid no nalawag a saan a mabalin daytoy.

No ti dimmakkelanyo a pagsasao wenno sabali a wagas ti komunikasyon ket saan a nakasurat a pagsasao, nasken a siguradoen ti Departamento nga:

1. Berbal a maipatarus daytoy para kadakayo wenno babaen ti dadduma pay a wagas iti dimmakkelanyo a pagsasao wenno sabali pay a wagas ti komunikasyon;
2. Maawatanyo ti linaon ti pakaammo; ken
3. Adda nakasurat a pammaneknek a natun-oyan dagiti rekisitos ti paragraph 1 ken 2.

DIMMAKKELAN A PAGSASAO – KAIPAPANAN

34 CFR §300.29

HAR §8-60-2

Ti *dimmakkelan a pagsasao*, no maus-usar mainaig iti tao a limitado laeng ti kabaelanna iti Ingles ket maipapan iti sumaganad:

1. Ti pagsasao a kadawyan nga us-usaren dayta a tao, wenno, iti kaso ti maysa nga estudyante, ti pagsasao a kadawyan nga us-usaren dagiti nagannak dayta nga estudyante;
2. Iti amin a pannakiuman mismo iti maysa nga estudyante (agraman ebalwasyonti estudyante) ti pagsasao a kadawyan nga us-usaren dayta nga estudyante iti pagtaengan wenno iti lugar a pagsursuroan.

Para iti maysa a tao a tuleng wenno bulsek, wenno para iti maysa a tao nga awanan ti nakasurat a pagsasao, ti wagas ti komunikasyon ket isu ti kadawyan nga us-usaren dayta a tao (kas koma ti maisenyas a lengguwahe, Braille, wenno berbal a komunikasyon).

PAMMALUBOS TI NAGANNAK - KAIPAPANAN

34 CFR §300.9

HAR §8-60-2

Ti kayat a sawen ti *pammalubos* ket:

1. Naipakaammo a nalaing kadakayo iti dimmakkelanyo a pagsasao wenno sabali pay a wagas ti komunikasyon (kas koma ti maisenyas a lengguwahe, Braille, wenno berbal a komunikasyon) ti amin nga impormasyon maipanggep iti addang a palpalubosanyo.
2. Maawatanyo ken anamonganyo dayta nga addang babaen iti surat, ken iladawan ti pammalubos dayta nga addang ken ilistana dagiti rekord (no adda man) a mairuarto ken no siasino ti pakaiyawatanna; ken
3. Maawatanyo a ti pammalubos ket boluntaryo nga aramidenyo ken mabalinyonga ibabawi ti pammalubosyo iti aniaman a tiempo.

No kayatyo nga ibabawi (kanselaen) ti pammalubosyo kalpasan a nangrugin nga immawat ti anakyo iti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, nasken nga aramidenyo

daytoy babaen ti surat. Saan a waswasen ti panangibabawiyo ti maysa nga addang a napasamaken kalpasan nga intedyo ti pammalubosyo ngem sakbay nga imbabawiyo daytoy. Maysa pay, saan nga obligado ti pagadalan a mangamiyendar (mangbalbaliw) kadagiti rekord ti edukasyon ti anakyo tapno ikkaten ti aniaman a pakakitaan nga immawat ti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo kalpasan nga imbabawiyo ti pammalubosyo.

PAMMALUBOS TI NAGANNAK

34 CFR §300.300

HAR §8-60-31

Pammalubos para ti umuna nga ebalwasyon

Saan a mabalin a mangisayangkat ti Departamento ti umuna nga ebalwasyon ti anakyo tapno ammoen no maikari ti anakyo segun iti Paset B ti IDEA nga umawat iti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo no saandakay pay a naikkan ti immuna a nakasurat a pakaammo (PWN) maipanggep ti maisingsingasing nga addang ken no saanda pay a dinawat ti pammalubosyo (no kasapulan dagiti asesment kas paset ti ebalwasyon) kas nailadawan kadagiti topiko nga ***Immuna a Nakasurat a Pakaammo*** ken ***Pammalubos ti Naganna***.

Nasken nga aramiden ti Departamento ti amin a kabaelanna a mangala iti nalawlawagan a pammalubosyo (informed consent) para ti umuna nga ebalwasyon tapno ikeddengna no ti anakyo ket maysa nga estudyante nga addaan discapacidad.

Ti pammalubosyo para ti umuna nga ebalwasyon ket saanna a kayat a sawen nga intedyo metten ti pammalubosyo nga irugi ti pagadalan nga ited iti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo.

Saan a mabalin nga usaren ti Departamento ti panagkedkedyo a mangpalubos iti maysa a serbisyo wenno aktibidad mainaig iti umuna nga ebalwasyon kas rason tapno saanda nga ited kadakayo wenno iti anakyo ti aniaman a sabali pay a serbisyo, benepisyo, wenno aktibidad, malaksid no ibilin ti sabali pay a rekisito ti IDEA iti Paset B nga aramiden ti Departamento daytoy.

No sumsumrek ti anakyo iti publiko a pagadalan wenno kayatyo nga ipalista ti anakyo iti maysa a publiko a pagadalan ken nagkedked kayo nga ited ti pammalubosyo wenno saanyo a nasungbatan ti kiddaw tapno itedyo ti pammalubosyo para ti umuna nga ebalwasyon, mabalin nga ikagumaan ti Departamento nga isayangkat, ngem saan nga obligado daytoy, ti umuna nga ebalwasyon ti anakyo babaen iti pannakibaet (mediation) wenno reklamo mainaig iti nainkalintegangan a proseso (due process complaint) ti IDEA, miting a pangrisut (resolution meeting), ken dagiti allagaden ti awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegangan a proseso (impartial due process hearing procedures). Saanto a labsingen ti Departamento dagiti obligasyonna a mangbirok, mangbigbig ken mang-ebalweyt iti anakyo no saanna nga aramiden ti ebalwasyon ti anakyo kadagitoy a pasamak.

Dagiti espesyal a pagannurotan para ti umuna nga ebalwasyon dagiti aywan ti Estado

Ti kayat a sawen ti *Aywan ti Estado*, kas nausar iti IDEA ken HAR 8-60, kas inkeddeng ti Estado a pagnanaedan ti estudyante, ket maysa nga estudyante nga:

1. Foster child;
2. Maibilang kas aywan ti Estado segun iti linteg ti Estado; **wenno**
3. Adda iti kustodia ti maysa nga ahensya ti gobyerno para ti pagsayaatan ti ubing (child welfare agency).

Adda maysa a saan a mairaman a nasken a maammoanyo. Saan a maibilang kas *Aywan ti Estado* ti foster child nga addaan ti foster parent a makatun-oy iti kaipapanan ti maysa a *nagannak* kas nausar iti IDEA ken HAR 8-60.

No ti maysa nga estudyante ket aywan ti Estado ken saan nga agnanaed iti poder dagiti nagannak kenkuana —

Saan a masapul ti Departamento ti pammalubos manipud iti nagannak para ti umuna nga ebalwasyon tapno ammoenna no ti estudyante ket maysa nga estudyante nga addaan disabilidad no:

1. Iti laksid ti amin nga addang a mangbirok kadakuada, saan a mabirokan ti Departamento ti nagannak ti estudyante;
2. Nagturposen dagiti karbengan dagiti nagannak segun iti linteg ti Hawaii; **wenno**
3. Indutok ti maysa a huwes ti karbengan nga agaramid kadagiti desisyon mainaig iti edukasyon iti maysa a tao malaksid iti nagannak, ken dayta a tao ket nangted ti pammalubos para ti umuna nga ebalwasyon.

Pammalubos ti nagannak para kadagiti serbisyo

Nasken nga alaen ti Departamento ti nalawlawagan a pammalubosyo sakbay nga itedna ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti anakyo iti umuna a daras.

Nasken nga aramiden ti Departamento ti amin nga addang tapno alaenna ti nalawlawagan a pammalubosyo sakbay nga itedna ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti anakyo iti umuna a daras.

No saanyo a sungbatan ti kiddaw a dumawdawat iti pammalubosyo tapno awaten ti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti umuna a daras, wenno no agkedkedkayo a nangted iti kasta a pammalubos wenno ibabawiyonto (kanselaen) ti pammalubosyo babaen ti surat, saan a mabalin nga usaren ti Departamento dagiti allagaden a pangsaluad (kayatna a sawen, pannakibaet, reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso, miting a pangrisut, wenno awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalinteg a proseso) tapno alaen ti katulagan wenno pangngeddeng ti korte a mabalin a maited ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo (inrekomentar ti Grupo ti IEP ti anakyo) iti anakyo nga awan pammalubosyo.

No saanyo kayat nga ited ti pammalubosyo tapno awaten ti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti umuna a daras, wenno no saanyo a sungbatan ti kiddaw a dumawdawat iti kasta a pammalubos wenno ibabawiyonto (kanselaen) ti pammalubosyo babaen ti surat, ket saan nga ited ti Departamento iti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo nga agkasapulan ti pammalubosyo, ti Departamento ket:

1. Saan a naglabsing iti rekisito nga itedna ti FAPE iti anakyo gapu iti pannakapaayna a mangted kadagitoy a serbisyo iti anakyo; **ken**
2. Saanna a kasapulan ti mangaramid ti miting ti IEP wenno mangaramid ti IEP para iti anakyo para ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo a nangkiddaw ti pammalubosyo.

No ibabawiyto (kanselaen) ti pammalubosyo babaen ti surat iti aniaman a tiempo kalpasan a marugian a maited iti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, saan a mabalin nga ituloy ti Departamento nga ited dagiti kasta a serbisyo, ngem nasken nga itedda kadakayo ti PWN, kas nailadawan iti topiko nga **Immuna a Nakasurat a Pakaammo**, sakbay nga isardengda dagita a serbisyo.

Pammalubos ti nagannak para kadagiti maulit nga ebalwasyon

Nasken nga alaen ti Departamento ti nalawlawagan a pammalubosyo sakbay nga aramidenna ti maulit nga ebalwasyon ti anakyo, malaksid no maipakita ti Departamento nga:

1. Inaramidna ti amin nga addang tapno alaenna ti pammalubosyo para ti maulit nga ebalwasyon ti anakyo; **ken**
2. Saan kayo a simmungbat.

No saanyo kayat a palubosan ti maulit nga ebalwasyon ti anakyo, mabalin nga ituloy ti Departamento, ngem saan nga obligado daytoy, ti maulit nga ebalwasyon ti anakyo babaen ti panangusar kadagiti allagaden iti pannakibaet, reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso, miting a pangrisut, ken awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegan a proseso tapno ikagumaanna a kontraen ti panagkedkedyo a mangpalubos iti maulit nga ebalwasyon ti anakyo. Kas kadagiti immun-una nga ebalwasyon, saan a labsingen ti Departamento dagiti obligasyonna iti Paset B ti IDEA no agkedked daytoy nga ikagumaanna ti maulit nga ebalwasyon iti kastoy a wagas.

Pannakaidokumento dagiti nainggapuan nga addang tapno alaen ti pammalubos ti nagannak

Nasken a mantineren ti pagadalanyo ti dokumentasyon dagiti nainggapuan nga addang a mangala iti pammalubosyo para iti umuna nga ebalwasyon, tapno itedna ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti umuna a daras, para iti maulit nga ebalwasyon, ken tapno birokenna dagiti nagannak dagiti aywan ti Estado para kadagiti umuna nga ebalwasyon. Nasken nga iraman ti dokumentasyon ti rekord dagiti addang ti Departamento kadagitoy a bennegep, kas koma:

1. Dagiti detalyado a rekord dagiti tawag iti telepono nga inaramidda wenno pinadasda nga aramiden ken dagiti resulta dagita a tawag;
2. Dagiti kopya ti sursurat a naipatulod kadakayo ken aniaman a sungbat a naawatda; **ken**

3. Dagiti detalyado a rekord dagiti panagbisitada iti pagtaenganyo wenno pagtrabahoanyo ken dagiti resulta dagita a panagbisita.

Dagiti dadduma pay a rekisito ti pammalubos

Saan a kasapulan ti pammalubosyo sakbay nga aramiden ti Departamento ti:

1. Panangadal manen kadagiti agdama a datos kas paset ti ebalwasyon wenno maulit nga ebalwasyon ti anakyo; **wenno**
2. Ited iti anakyo ti eksamen wenno sabali pay nga ebalwasyon a maiyit-ited kadagiti amin nga estudyante malaksid no, sakbay dayta nga eksamen wenno ebalwasyon, kasapulan ti pammalubos dagiti nagannak ti amin nga estudyante.

No impalistayo ti anakyo iti pribado a pagadalan iti bukodyo a gastos wenno no isursuroyo ti anakyo iti pagtaenganyo (home schooling), ken saanyo nga ited ti pammalubosyo para ti umuna nga ebalwasyon wenno maulit nga ebalwasyon ti anakyo, wenno saanyo a masungbatan ti kiddaw a dumawdawat ti pammalubosyo, saan a mabalin nga usaren ti Departamento dagiti allagaden a pangrisut ti di-panagkikinnaawatan (kayatna a sawen, pannakibaet, reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso, miting a pangrisut, wenno awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalinteg a proseso) ken saan nga obligado a mangibilang iti anakyo kas maikari nga umawat kadagiti nagpapadaan a serbisyo (dagiti serbisyo a maiyit-ited kadagiti sumagmamano nga estudyante nga addaan disabilidad nga inserrek dagiti nagannak iti pribado a pagadalan).

DAGITI INDEPENDIENTE NGA EBALWASYON MAINAIG ITI EDUKASYON

34 CFR §300.502

HAR §8-60-57

Sapasap

Kas nailadawan iti baba, adda karbenganyo a mangala ti independiente nga ebalwasyon mainaig iti edukasyon (independent educational evaluation [IEE]) ti anakyo no saankayo nga umanamong iti ebalwasyon ti anakyo nga inaramid ti Departamento.

No dumawat kayo ti IEE, nasken nga ited kadakayo ti Departamento ti impormasyon maipanggep no sadino ti mabalinyo a pangalaan ti IEE ken maipanggep kadagiti pagibasaran ti Departamento a maipakat kadagiti IEE.

Dagiti Kaipapanan

Ti kayat a sawen ti *independiente nga ebalwasyon mainaig iti edukasyon* ket maysa nga ebalwasyon nga isayangkat ti kwalipikado nga examiner a saan nga agtrabaho iti Departamento.

Ti kayat a sawen ti *bayadan ti publiko* ket bayadan ti Departamento ti intero a gatad ti ebalwasyon wenno siguradoenna a maited ti ebalwasyon nga awan ti bayadanyo, kas maiyannurot kadagiti probisyon ti Paset B ti IDEA, a mangpalubos iti tunggal Estado a mangusar iti aniaman a paggapuan ti suporta iti Estado, lokal, Pederal wenno pribado nga adda iti Estado tapno matun-oyan dagiti rekisitos ti Paset B ti Linteg.

Karbengan iti ebalwasyon a bayadan ti publiko

Adda karbenganyo iti IEE para ti anakyo a bayadan ti publiko no saan kayo nga umanamong iti ebalwasyon ti anakyo nga inaramid ti Departamento, depende kadagiti sumaganad a kondisyon:

1. No kiddawenyo ti IEE ti anakyo a bayadan ti publiko, nasken nga aramiden ti Departamento, nga awan taktakna, ti aniaman kadagiti sumaganad: (a) Mangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso tapno kiddawen ti pannakabista a mangipakita a ti ebalwasyon ti anakyo ket maiyannatup; wenno (b) Itedna ti IEE a bayadan ti publiko, malaksid no ipakita ti Departamento iti maysa a pannakabista a ti ebalwasyon ti anakyo nga impaaramidyo ket saan a makatun-oy kadagiti pagibasaran ti Departamento.
2. No kiddawen ti Departamento ti pannakabista ken ti pinal a desisyon ket maiyannatup ti ebalwasyon ti anakyo nga inaramid ti Departamento, adda latta karbenganyo iti IEE, ngem saanen a bayadan ti publiko.
3. No kiddawenyo ti IEE ti anakyo, mabalin a saludsoden ti Departamento no apay a saan kayo nga umanamong iti ebalwasyon nga inaramid ti Departamento. Nupay kasta, saan kayo nga obligado a mangted ti palawag iti Departamento ken saanna mabalin a taktaken ti panangted ti IEE ti anakyo a bayadan ti publiko wenno panangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso tapno kiddawen ti pannakabista iti nainkalinteg a proseso tapno depensaan ti ebalwasyon ti anakyo nga inaramid ti Departamento.

Maikarikayo iti maysa laeng nga IEE ti anakyo a bayadan ti publiko tunggal mangisayangkat ti Departamento ti ebalwasyon ti anakyo a saanyo nga anamongan.

Dagiti ebalwasyon nga irugi ti nagannak

No mangala kayo ti IEE ti anakyo a bayadan ti publiko wenno iburayyo iti Departamento ti impaaramidyo nga ebalwasyon ti anakyo a binayadan ti pribado a pondo:

1. Nasken nga adalen ti Departamento dagiti resulta ti ebalwasyon ti anakyo, no matun-oyanna dagiti pagibasaran ti Departamento, iti aniaman a desisyon a maaramid mainaig iti panangted ti FAPE iti anakyo; ken
2. Mabalinyo wenno ti Departamento nga ipresentar ti ebalwasyon kas ebidensia iti pannakabista ti nainkalinteg a proseso mainaig iti anakyo.

Dagiti kiddaw para kadagiti ebalwasyon dagiti opisiales ti pannakabista

No kiddawen ti maysa nga opisyal ti pannakabista ti IEE ti anakyo kas paset ti pannakabista iti nainkalinteg a proseso, ti gastos ti ebalwasyon ket nasken a bayadan ti publiko.

Dagiti pagibasaran ti Departamento

No ti IEE ket bayadan ti publiko, dagiti pagibasaran a pakaibatayan ti ebalwasyon, agraman ti lugar ti ebalwasyon ken dagiti kwalipikasyon ti examiner, ket nasken a kapadpada dagiti pagibasaran nga us-usaren ti Departamento no irugina ti ebalwasyon (agpatingga a dagita a pagibasaran ket maiyannurot iti karbenganyo iti maysa nga IEE).

Malaksid kadagiti pagibasaran a nailadawan iti ngato, saan a mabalin a paturayen ti Departamento dagiti kondisyon wenno maituding a panawen mainaig iti panangala ti IEE a bayadan ti publiko.

KINALIMED TI IMPORMASYON

HAR §8-60-84

DAGITI NAGANNAK, WENNO ESTUDYANTE NGA AGTAWEN TI 18 WENNO NANGATNGATO PAY, KET MAIKKAN KADAGITI KARBENGAN KADAGITI REKORD TI EDUKASYON TI ANAKDA SEGUN ITI LINTEG MAIPAPAN KADAGITI KARBENGAN TI PAMILYA ITI EDUKASYON KEN KINAPRIBADO (FAMILY EDUCATIONAL RIGHTS AND PRIVACY ACT [FERPA]) KEN DAGITI PAGANNUROTAN ITI HAWAII MAIPAPAN ITI PANNAKASALUAD DAGITI KARBENGAN DAGITI ESTUDYANTE KEN NAGANNAK ITI EDUKASYON KEN KINAPRIBADO. SEGUN ITI FERPA KEN DAGITI PAGANNUROTAN ITI HAWAII, NO MADANON TI MAYSA NGA ESTUDYANTE TI TAWEN NGA 18, MAIYAKAR ITI ESTUDYANTE DAGITI KARBENGAN DAGITI NAGANNAK MAIPAPAN KADAGITI REKORD TI EDUKASYON DAYTA NGA ESTUDYANTE, AGRAMAN TI KARBENGAN A MANGPALUBOS ITI PANNAKAIRUAR DAGITI REKORD.

DAGITI KAIPAPANAN**34 CFR §300.611**

Kas nausar iti topiko a **Kinalimed ti Impormasyon**:

- Ti kayat a sawen ti *pannakadadael* ket pisikal a pannakadadael wennopannakaikkat dagiti makaitudo iti kinasiasino manipud iti impormasyon tapno saanen a mabigbig ti kinasiasino iti dayta nga impormasyon.
- Ti kayat a sawen dagiti *rekord iti edukasyon* ket dagiti rekord a sakupen ti kaipapanan dagiti "rekord iti edukasyon" iti 34 CFR Part 99 (dagiti reglamento a mangipatungpal iti FERPA ti 1974, 20 U.S.C. 1232g).
- Ti kayat a sawen ti *makipaset nga ahensya* ket aniaman a distrito ti pagadalan, ahensya wenno institusyon nga agkolkolekta, mangmanmantiner, wenno agus-usar ti impormasyon a makaitudo iti kinasiasino, wenno pangalaan ti impormasyon, segun iti Paset B ti IDEA.

MAKAITUDO ITI KINASIASINO**34 CFR §300.32**

Ti kayat a sawen ti *makaitudo iti kinasiasino* ket impormasyon a pakairamanan ti:

1. Nagan ti anakyo, naganyo kas nagannak, wenno nagan ti sabali pay a miyembro ti pamilya;
2. Ti address ti anakyo;
3. Pakabigbigan ti kinatao, kas koma ti social security number ti anakyo wenno ti student identification number na; **wenno**
4. Listaan dagiti personal a kababalin wenno sabali pay nga impormasyon a makatulong iti pannakabigbig iti anakyo.

PAKAAMMO KADAGITI NAGANNAK

34 CFR §300.612

Nasken a mangted ti Departamento ti pakaammo nga umdas tapno mapakaammoan a nalaing dagiti nagannak maipanggep ti kinalimed ti impormasyon a makaitudo iti kinasiasino, agraman:

1. Pannakailadawan ti pagpatinggaan ti maited a pakaammo kadagiti dimmakkelan a pagsasao dagiti nadumaduma a populasion iti Estado;
2. Pannakailadawan dagiti estudyante a dagiti impormasyon a makaitudo iti kinasiasinoda ket mamanmantiner, dagiti klase ti impormasyon a makidkiddaw, dagiti wagas a panggep nga usaren ti Estado a panangkolekta ti impormasyon (agraman dagiti paggapuan ti impormasyon), ken dagiti pangusaran ti impormasyon;
3. Ti kadagupan dagiti polisias ken allagaden a nasken a surotan dagiti makipaspaset nga ahensya maipapan panangidulin, panangilanad kadagiti maikatlo a partido, pannakaretener, ken pannakadadael ti impormasyon a makaitudo iti kinasiasino; **ken**
4. Pannakailadawan ti amin dagiti karbengan dagiti nagannak ken estudyante maipapan iti daytoy nga impormasyon, agraman dagiti karbengan segun iti FERPA ken dagiti mangipatungpal a reglamento iti 34 CFR Part 99.

Sakbay a maaramid ti aniaman a dakkel nga addang tapno bigbigen, biroken, wenno aramiden ti ebalwasyon dagiti estudyante a makasapul iti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo (pagaammo pay kas “panagbirok ti ubing”), nasken a maipublikar wenno maipakdaar ti pakaammo kadagiti pagiwarnak wenno sabali pay a media, wenno dagitoy a dua, nga addaan sirkulasyon nga umdas tapno mapakaammoan dagiti nagannak iti intero nga Estado maipanggep kadagitoy nga aktibidades.

DAGITI KARBENGAN A MANGKITA

34 CFR §300.613

Nasken a palubosandakayo ti makipaspaset nga ahensya a mangkita ken mangadal manen iti aniaman a rekord ti edukasyon mainaig iti anakyo a kinolekta, manmantineren, wenno us-usaren ti Departamento segun iti Paset B ti IDEA. Nasken a patgan ti makipaspaset nga ahensya ti kiddawyo nga inspeksyonon ken adalen manen dagiti aniaman a rekord ti edukasyon mainaig iti anakyo nga awan pannakataktak ken sakbay ti aniaman a miting mainaig iti IEP, wenno aniaman nga awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegon a proseso (agraman miting a pangrisut wenno pannakabista mainaig iti panangpatigmaan), ken saan a mabalina nasursurok ngem 45 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan ti kiddawyo malaksid no naisaad kadagiti Administratibo a Reglamento ti Hawaii (Hawaii Administrative Rules [HAR]) maipapan iti Pannakasaluad dagiti Karbengan dagiti Estudyante ken Nagannak iti Edukasyon ken Kinapribado.

Mairaman dagiti sumaganad iti karbenganyo nga inspeksyonon ken adalen manen dagiti rekord ti edukasyon:

1. Ti karbenganyo iti sungbat manipud iti makipaspaset nga ahensya kadagiti nainkalintegon a kiddawyo para kadagiti pannakailawlawag ken interpretasyon dagiti rekord;

2. Ti karbenganyo a kiddawen iti makipaspaset nga ahensya nga itedna dagiti kopya dagiti rekord no saanyo a ma-inspeksyon ken maadal a nasayaat dagiti rekord malaksid no maawatyo dagitoy a kopya; **ken**
3. Ti karbenganyo nga ipa-inspeksyon ken ipaadal dagiti rekord iti tao a pannakabagiyo.

Mabalin nga ipagarup ti makipaspaset nga ahensya nga addaankayo ti pannakabalin nga inspeksyon ken adalen manen dagiti rekord mainaig iti anakyo malaksid no nabalakadanda nga awan ti pannakabalinyo segun iti maipakat a linteg ti Estado nga agpannuray kadagiti banbanag kas koma ti panangaywan (guardianship), panagsina, ken diborsyo.

REKORD TI PANANGKITA**34 CFR §300.614**

Tunggal makipaspaset nga ahensya ket nasken a mangmantiner ti rekord dagiti partido a mangkitkita kadagiti rekord ti edukasyon a nakolekta, mamanmantiner, wenno maus-usar segun iti Paset B ti IDEA (malaksid ti panangkita dagiti nagannak ken awtorisado nga empleyado ti makipaspaset nga ahensya), agraman ti nagan ti partido, ti petsa a napalubosan ti panangkita, ken ti panggep no apay a napalubosan ti partido a mangusar kadagiti rekord.

DAGITI REKORD TI AD-ADU NGEM MAYSANGA ESTUDYANTE**34 CFR §300.615**

No adda aniaman a rekord ti edukasyon a pakairamanan ti impormasyon ti ad-adu ngem maysa nga estudyante, adda karbengan dagiti nagannak dagita nga estudyante nga inspeksyon ken adalen manen ti impormasyon a mainaig laeng iti anakda wenno karbengan a mapakaammoan maipanggep iti dayta a partikular nga impormasyon.

LISTAAN DAGITI KLASANG LUGAR NGANG AYANG TI IMPORMASYON**34 CFR §300.616**

No makiddaw, nasken nga ited kadakayo ti tunggal makipaspaset nga ahensya ti listaan dagiti klase ken lugar nga ayang dagiti rekord ti edukasyon a kinolekta, manmantinieren, wenno us-usaren ti makipaspaset nga ahensya.

DAGITI BAYADANG**34 CFR §300.617**

Mabalin nga agsingir ti tunggal makipaspaset nga ahensya ti bayad para kadagiti kopya dagiti rekord nga aramidenda para kadakayo segun iti Paset B ti IDEA, no la ket saan a lapdan daytoy a bayad ti karbenganyo a mang-inspeksyon ken mangadal kadagita a rekord. Segun iti katipulo ti HAR mainaig iti Pannakasaluad dagiti Karbengan dagiti Estudyante ken Nagannak iti Edukasyon ken Kinapribado, ti bayad ket saan a mabalin a nasursurok ngem ti aktuwal a gatad ti pannakaaramid dagiti rekord, ken, no saanda kabaelan a bayadan, mabalin a saan a singiren ti makipaspaset nga ahensya ti gatad ti pannakasakar dagiti rekord.

Saan a mabalin nga agsingir ti makipaspaset nga ahensya ti bayad tapno biruken wenno alaen ti impormasyon segun iti Paset B ti IDEA.

PANNAKA-AMIYENDAR DAGITI REKORD NO KIDDAWEN TI NAGANNAK**34 CFR §300.618**

No patienyo nga ti impormasyon mainaig iti anakyo nga adda kadagiti rekord ti edukasyon a nakolekta, mamanmantiner, wenno maus-usar segun iti Paset B ti IDEA ket saan a husto, makariro, wenno labsingenna ti karbengan iti kinapribado wenno dadduma pay a karbengan ti anakyo, mabalinyo a kiddawen iti makipaspaset nga ahensya a baliwanna dayta nga impormasyon.

Nasken nga ikeddeng ti makipaspaset nga ahensya no balbaliwanna ti impormasyon kas maiyannurot iti kiddawyo iti nainkalintegang a kapaut ti tiempo manipud pannakaawatna iti kiddawyo.

No agkedked ti makipaspaset nga ahensya a mangbalbaliw iti impormasyon segun iti kiddawyo, nasken nga ipakaammoda kadakayo ti panagkedkedda ken balakadandakayo maipanggep iti karbenganyo iti pannakabista kas nailadawan iti topiko a ***Gundaway Para iti Pannakabista***.

GUNDAWAY PARA ITI PANNAKABISTA**34 CFR §300.619**

No dawatenyo, nasken nga ited kadakayo ti makipaspaset nga ahensya ti gundaway para iti pannakabista tapno kariten ti impormasyon kadagiti rekord ti edukasyon mainaig iti anakyo tapno masigurado a daytoy ket husto, saan a makariro, wenno saanna a labsingen dagiti karbengan iti kinapribado ken dadduma pay a karbengan ti anakyo.

DAGITI ALLAGADEN ITI PANNAKABISTA**34 CFR §300.621**

Nasken a maangay ti maysa a pannakabista tapno kariten ti impormasyon kadagiti rekord ti edukasyon segun kadagiti proseso para kadagiti kakasta a pannakabista segun iti FERPA ken ti kapitulo ti HAR a maipapan iti Pannakasaluad dagiti Karbengan dagiti Estudyante ken Nagannak iti Edukasyon ken Kinapribado.

RESULTA TI PANNAKABISTA**34 CFR §300.620**

No, kas resulta ti pannakabista, agdesisyon ti makipaspaset nga ahensya nga ti impormasyon ket saan a husto, makariro, wenno labsingenna ti kinapribado wenno dadduma pay a karbengan ti anakyo, nasken a baliwanna ti impormasyon segun iti husto ken ipakaammo daytoy kadakayo babaen iti surat.

No, kas resulta ti pannakabista, agdesisyon ti makipaspaset nga ahensya nga ti impormasyon ket saan a husto, makariro, wenno labsingenna ti kinapribado wenno dadduma pay a karbengan ti anakyo, nasken nga ipakaammona kadakayo ti karbenganyo a mangikabil

kadagiti rekord a manmantinerenna maipapan iti anakyo ti palawag a mangkomkomentaryo iti impormasyon wenno mangted ti aniaman a rason no apay a saankayo umanamong iti desisyon ti makipaspaset nga ahensya.

Ti kasta a palawag a maikabil kadagiti rekord ti anakyo ket nasken nga:

1. Mantineren ti makipaspaset nga ahensya kas paset dagiti rekord ti anakyo no la ket ti rekord wenno ti makarkarit a parte ket manmantineren ti makipaspaset nga ahensya; **ken**
2. No ilanad ti makipaspaset nga ahensya dagiti rekord ti anakyo wenno ti makarkarit nga impormasyon iti aniaman a partido, nasken met a mailanad ti palawag iti dayta a partido.

PAMMALUBOS PARA TI PANNAKAILANAD TI IMPORMASYON A MAKAITUDO ITI KINASIASINO**34 CFR §300.622**

Malaksid no ti impormasyon ket linaon dagiti rekord iti edukasyon, ken ti panangilanad ket napalubosan nga awan pammalubos ti nagannak segun iti FERPA, nasken a maala ti pammalubosyo sakbay a mailanad ti impormasyon a makaitudo iti kinasisino kadagiti dadduma pay a partido a saan nga opisyaes dagiti makipaspaset nga ahensya. Malaksid kadagiti pasamak a nailadawan iti baba, saan a kasapulan ti pammalubosyo sakbay a mairuar ti impormasyon a makaitudo iti kinasisino kadagiti opisyaes dagiti makipaspaset nga ahensya para kadagiti panggep tapno matun-oyan ti rekisito ti Paset B ti IDEA.

Nasken a maala ti pammalubosyo, wenno pammalubos ti maikari a nataengan nga estudyante (age of majority) segun iti linteg ti Estado, sakbay a mairuar ti impormasyon a makaitudo iti kinasisino kadagiti opisyaes dagiti ahensya a mangmangted wenno mangbaybayad kadagiti transition services.

DAGITI PANGSALUAD**34 CFR §300.623**

Nasken a saluadan ti tunggal makipaset nga ahensya ti kinalimed ti impormasyon a makaitudo iti kinasisino kadagiti tiempo a panangkolekta, panangidulin, panangilanad, ken panangdadael.

Nasken nga aklonen ti maysa nga opisyal ti tunggal makipaspaset nga ahensya ti responsibilidad a panangsigurado ti kinalimed ti aniaman nga impormasyon a makaitudo iti kinasisino.

Amin a tattao a mangolkolekta wenno mangus-usar ti impormasyon a makaitudo iti kinasisino ket nasken nga agsanay wenno maisuro maipanggep kadagiti polisia ken allagaden ti Estado mainaig iti kinalimed segun iti Paset B ti IDEA ken FERPA.

Nasken a mantineren ti tunggal makipaspaset nga ahensya, para ti pananginspeksyon ti publiko, ti kabaroan a listaan dagiti nagnagan ken posisyon dagiti empleyado iti uneg ti ahensya a mabalin a makakita iti impormasyon a makaitudo iti kinasisino.

PANANGDADAEL ITI IMPORMASYON

34 CFR §300.624

Nasken a pakaammoandakayo ti Departamento no ti impormasyon a makaitudo iti kinasiasino a nakolekta, mamantiner, wenno maus-usar segun iti Paset B ti IDEA ket saanen a kasapulan tapno ited iti anakyo dagiti serbisyo iti edukasyon.

Nasken a madadael daytoy nga impormasyon apaman a kiddawenyo. Nupay kasta, ti permanente a rekord ti nagan ti anakyo, ti address na, ken numero ti telepono, dagiti gradona, ti rekord ti iseserrekna iti klase, dagiti simrekanna a klase, ti nakumpletona a grado, ken ti tawen a pannakakumpletona ket mabalin a mamantiner uray no kasano ti kabayag na.

No kiddawenyo, nasken pay nga ited kadakayo ti Departamento ti waya a mangkita kadagiti rekord iti edukasyon sakbay a dadaelenda dagitoy.

DAGITI ALLAGADEN ITI REKLAMO ITI ESTADO**DAGITI PAGGIDIATAN DAGITI ALLAGADEN PARA KADAGITI REKLAMO ITI NAINKALINTEGAN A PROSESO KEN PARA KADAGITI REKLAMO ITI ESTADO****34 CFR §§300.151 agpatingga iti 300.153 ken 300.507 agpatingga iti 300.518****HAR §§8-60-52 agpatingga iti 8-60-54 ken 8-60-61 agpatingga iti 8-60-72**

Ited dagiti reglamento ti Paset B ti IDEA dagiti agsina nga allagaden para kadagiti reklamo iti Estado ken para kadagiti reklamo iti nainkalintegan a proseso ken pannakabista. Kas nailawlawag iti baba, mabalin a mangidatag ti siasinoman a tao wenno organisasyon ti reklamo iti Estado a mangitudo iti pananglabsing ti Departamento iti aniaman a rekisito ti Paset B. Dakayo laeng wenno ti Departamento ti mabalin a mangidatag ti reklamo iti nainkalintegan a proseso iti aniaman a banag mainaig iti singasing wenno panagkedked nga irugi wenno baliwan ti pannakabigbig, ebalwasyon, wenno nakailugaran iti edukasyon ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad, wenno panangted ti FAPE iti estudyante. Numan pay dagiti empleyado iti Departamento ti nasken a mangrisut iti reklamo iti Estado iti uneg ti naituding a 60 nga aldaw ti kalendaryo, malaksid no maiyat-atiddog ti naituding a tiempo, nasken a denggen ti maysa nga opisyal ti awan pabpaboranna a pannakabista ti reklamo iti nainkalintegan a proseso (no saan a marisut daytoy babaen ti miting a pangrisut wenno babaen ti pannakibaet), ken mangipaulog ti naisurat a desisyon iti uneg ti 45 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan ti panagturpos ti naituding a panawen a panangrisut, kas nailadawan iti daytoy a dokumento iti topiko a **Proseso a Pangrisut**, malaksid no iyat-atiddog ti opisyal iti pannakabista ti naituding a tiempo no kiddawenyo daytoy wenno kiddawen ti Departamento. Nasken a panunoten ti opisyal ti pannakabista ti negatibo nga epekto iti edukasyon ti estudyante no mapatgan ti kiddaw ket maiyat-atiddog ti naituding a tiempo, ti kiddaw ti nagannak wenno ti Departamento ken ti kabaelanda a liklikan koma ti pannakaiyat-atiddog, dagiti negatibo nga epekto ti saan a panangted iti kiddaw para ti pannakaiyat-atiddog ti naituding a tiempo, ti panggep ti IDEA ken HAR 8-60 tapno masigurado ti napartak a pannakataming ti reklamo iti nainkalintegan a proseso ken no iturayan ti pannakayat-atiddog ti naituding a tiempo ti panggep ti IDEA ken HAR 8-60 para ti pagnam-ayan ti dua a partido. Mailadawan a nalawlawag iti baba dagiti allagaden iti reklamo iti Estado, reklamo iti nainkalintegan a proseso, pannakaritut ken pannakabista. Dagiti pagwadan a pormas a tumulong kadakayo a mangidatag ti reklamo iti nainkalintegan a proseso ken tumulong kadakayo wenno dadduma a partido a mangidatag ti reklamo iti Estado ket nailadawan iti topiko a **Dagiti Pagwadan a Pormas**.

PANANGADAPTAR KADAGITI ALLAGADEN ITI REKLAMO ITI ESTADO**34 CFR §300.151****HAR §8-60-52****Sapasap**

Nasken nga addaan ti Departamento kadagiti naisurat nga allagaden para iti:

1. Panangrisut iti aniaman a reklamo agraman reklamo nga indatag ti maysanga organisasyon wenno tao manipud iti sabali nga Estado;

2. Panangidatag ti reklamo iti Departamento; ken
3. Panangiwaras ti Estado kadagiti allagaden iti reklamo kadagiti nagannak ken dadduma pay nga interesado a tattao, agraman dagiti sentro ti panagsanay ken impormasyon iti nagannak, dagiti ahensya ti pannakasaluad ken adbokasia, dagiti sentro ti agwaywayas a panagbiag (independent living centers), ken dadduma pay a maiyannatup nga entidad.

Dagiti remedyo para ti pannakaipaidam dagiti maiyannatup a serbisyo

Iti panangrisut iti reklamo iti Estado a nakatakuatan ti Departamento ti saan a panangted kadagiti maiyannatup a serbisyo, nasken a sungbatan ti Departamento ti:

1. Saan a pannakaited dagiti maiyannatup a serbisyo, agraman addang a pangtubngar a maiyannatup tapno masungbatan dagiti kasapulan ti estudyante (kas koma dagiti pangsukat a serbisyo (compensatory services) wenno pannakaisubli ti bayad (monetary reimbursement); **ken**
2. Maiyannatup a pannakaited dagiti serbisyo iti masakbayan kadagiti amin nga estudyante nga addaan discapacidad.

DAGITI KABASSITAN NGA ALLAGADEN ITI REKLAMO ITI ESTADO

34 CFR §300.152

HAR §8-60-53

Limitasyon ti naituding a tiempo; dagiti kabassitan nga allagaden

Nasken nga iraman ti Departamento kadagiti allagaden iti reklamo iti Estado ti limitasyon ti naituding a tiempo a 60 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan a maidatag ti reklamo nga:

1. Mangisayangkat ti independiente nga imbestigasyon iti lugar, no ikeddeng ti Departamento a kasapulan ti maysa nga imbestigasyon;
2. Ited iti nagreklamo ti gundaway a mangisubmitir ti nayon nga impormasyon, berbal man wenno babaen ti surat, maipanggep kadagiti maipabpabasol iti reklamo;
3. Ited iti Departamento ti gundaway a mangsungbat iti reklamo, agraman, iti kabassitan; (a) no pilien ti Departamento, maysa a singasing tapno risuten ti reklamo; **ken** (b) gundaway para ti nagannak a nangidatag iti reklamo ken ti Departamento a boluntaryo nga umanamong iti pannakibaet (mediation);
4. Adalen manen amin a mainaig nga impormasyon ken agaramid ti independiente a pangngeddeng no lablabsingen ti Departamento wenno saan ti maysa a rekisito ti Paset B ti IDEA; **ken**
5. Ited ti naisurat a desisyon iti nagreklamo a mangsungsungbat iti tunggal pammabasol iti reklamo ket laonen daytoy: (a) dagiti natakuatan a kinapudno ken dagiti konklusion; **ken** (b) dagiti rason ti pinal a desisyon ti Departamento.

Pannakaiyat-atiddog ti naituding a tiempo; pinal a desisyon; panangipatungpal

Dagiti allagaden ti Departamento a nailadawan iti ngato ket nasken pay nga:

1. Palubosanda ti pannakaiyat-atiddog ti limitasyon ti naituding a tiempo a 60 nga aldaw ti kalendaryo no laeng: (a) adda dagiti naisangsangayan a pasamak mainaig iti partikular

a reklamo iti Estado; **wenno** (b) boluntaryo nga umanamong kayo ken ti Departamento nga iyat-atiddog ti naituding a tiempo tapno risuten ti problema babaen iti pannakibaet (mediation) wenno dadduma pay a wagas a pangrisut iti di-panagkikinnaawatan.

2. Iramanda dagiti allagaden para ti epektibo a pannakaipatungpal ti pinal a desisyonti Departamento, no kasapulan, agraman: (a) aktibidades a tulong teknikal; (b) negosasion; **ken** (c) dagiti addang a pangtubngar tapno magun-od ti panagtungpal.

Dagiti reklamo iti Estado ken pannakabista iti nainkalintegang a proseso

No maawat ti nakasurat a reklamo iti Estado a topiko met ti maysa a pannakabista iti nainkalintegang a proseso kas nailadawan iti topiko a ***Panangidatag ti Reklamo iti Nainkalintegang a Proseso***, wenno ti reklamo iti Estado ket naglaon ti adu a problema, ket maysa wenno ad-adu pay kadagitoy ti paset ti kasta a pannakabista, nasken nga isina pay laeng ti Estado ti aniaman a paset ti reklamo iti Estado a matamtaming iti pannakabista iti nainkalintegang a proseso agpatingga a malpas ti pannakabista. Aniaman a problema iti reklamo iti Estado a saan a paset ti pannakabista iti nainkalintegang a proseso ket nasken a marisut iti uneg ti limitasyon ti naituding a tiempo ken dagiti allagaden a nailadawan iti ngato.

No nadesisyonanen ti maysa a problema a nairuar iti reklamo iti Estado iti pannakabista iti nainkalintegang a proseso a pakairamanan dagiti isu met la a partido (kas pangarigan, dakayo ken ti Departamento), ti desisyon iti pannakabista iti nainkalintegang a proseso ket agpannurray iti dayta a problema ken nasken nga ipakaammo ti Departamento iti nagreklamo nga agpannurray ti desisyon.

Nasken a risuten ti Departamento ti maysa a reklamo a mangitudtudo iti saan a panangipatungpal ti pagadalan iti maysa a desisyon iti pannakabista ti nainkalintegang a proseso.

PANANGIDATAG TI REKLAMO ITI ESTADO

34 CFR §300.153

§8-60-54

Mabalin a mangidatag ti maysa nga organisasyon wenno tao iti napirmaan a naisurat a reklamo iti Estado segun kadagiti allagaden a nailadawan iti ngato.

Addressen dagiti naisurat a reklamo iti Department's Complaints Management Program iti:

Email address:

specialedcomplaints@k12.hi.us

Mailing Address:

Complaints Management Program
Monitoring and Compliance Branch
Office of the Deputy Superintendent
P.O. Box 2360
Honolulu, HI 96804

Nasken nga iraman ti reklamo iti Estado ti:

1. Palawag a linabsing ti Departamento ti maysa a rekisito ti Paset B ti IDEA wenno dagiti mangipatungpal a reglamento iti 34 CFR Part 300 wenno HAR 8-60;
2. Dagiti impormasyon a nakaibatayan ti palawag;
3. Ti pirma ken impormasyon no kasano a kauman ti partido a mangidatdag iti reklamo; ken

4. No ipabpabasol dagiti panaglabsing mainaig iti partikular nga estudyante:
- (a) Ti nagan ti estudyante ken address a pagnanaedan ti estudyante;
 - (b) Ti nagan ti pagadalan a sumsumrekan ti estudyante;
 - (c) Iti kaso ti estudyante wenno agtutubo nga awan pagtaenganna, ti addanga impormasyon no kasano a kauman dayta nga estudyante, ken ti nagan ti pagadalan a sumsumrekan ti estudyante;
 - (d) Panangiladawan ti kita ti problema ti estudyante, agraman dagiti impormasyon mainaig iti problema; **ken**
 - (e) Ti maisingsingasing a pannakarisut ti problema segun iti ammo ken pannakabalinti partido a mangidatdatag iti reklamo iti tiempo a maidatag ti reklamo.

Nasken nga ipabasol ti reklamo ti panaglabsing a napasamak iti saan a nasursurok ngem maysa a tawen sakbay ti petsa a maawat ti reklamo kas nailadawan iti topiko a

Panangadaptar kadagiti Allagaden iti Reklamo iti Estado.

Nasken a mangipatulod ti partido a mangidatdatag iti reklamo iti Estado ti kopya ti reklamo iti Compres Area Superintendent a mangserserbi iti estudyante iti isu met la a tiempo no kaano nga idatag ti partido ti reklamo iti Departamento.

Masarakan ti maysa a modelo iti:

[http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/Written Complaint.pdf](http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/Written%20Complaint.pdf)

DAGITI ALLAGADEN ITI REKLAMO MAINAIG ITI NAINKALINTEGAN A PROSESO**PANANGIDATAG TI REKLAMO MAINAIG ITI NAINKALINTEGAN A PROSESO****34 CFR §300.507**

HAR §8-60-61

Sapasap

Dakayo laeng wenno ti Departamento ti mabalin a mangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso maipapan iti aniaman a banag maipanggep iti singasing wenno panagkedked nga irugi wenno baliwan ti pannakabigbig, ebalwasyon, wenno nakailugaran iti edukasyon ti anakyo, wenno panangted ti FAPE iti anakyo.

Nasken nga ipabasol ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso ti panaglabsing a napasamak iti saan a nalablabes ngem 2 tawen sakbay a naammoanyo wenno naammoan ti Departamento, wenno no koma naammoanyo wenno naammoan ti Departamento ti maipanggep iti maipabpabasol nga addang a nakaibatayan ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso.

No saankayo umanamong iti kaadda ti libre maiyannatup nga edukasyon kadagiti publiko a pagadalan, ken ipanyo ti anakyo iti maysa a pribado a pagadalan wenno pasilidad ken adda saludsodyo maipapan iti pinansyal a responsibilidad para kadagiti gastos mainaig iti pannakailugar, agraman espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, nasken a makiddaw ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso para ti pannakaisubli ti gastos iti uneg ti 180 nga aldaw kalpasan panagpailista iti pribado a pagadalan wenno pasilidad. Mangrugi ti naituding a tiempo ti 180-aldaw a panagpailista iti umuna nga iseserrek ti estudyante iti pagadalan, kas nailadawan iti topiko a ***Dagiti Linteg maipapan ti Kapautan a Tiempo kalpasan ti Maysa a Pasamak tapno Maikaso Daytoy (Statute of Limitations) maipanggep Panangtunton kadagiti Pannakaisubli ti Gastos para ti Desisyon Laeng ti Maymaysa a Partido nga Iserrek ti Ubing (Unilateral Placement) kadagiti Pribado a Pagadalan.***

Saan a maipakat kadakayo ti naituding a tiempo iti ngato no saanyo a maidatag ti reklamo maipapan iti nainkalintegan a proseso iti naituding a tiempo gapu ta:

1. Saan a pudno ti panangaklon ti Departamento a narisutnan dagiti problema a nailanad iti reklamo; **wenno**
2. Inlemmeng ti Departamento kadakayo ti impormasyon nga ibilbilin ti Paset B ti IDEA nga itedda kadakayo.

Impormasyon para kadagiti nagannak

Nasken nga ipakaammo kadakayo ti Departamento ti maipanggep iti aniaman a libre wenno nalaka a legal wenno dadduma pay a mainaig a serbisyo nga adda iti lugaryo no kiddawenyo ti impormasyon, **wenno** no mangidatag kayo wenno ti Departamento ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso.

REKLAMO MAINAIG ITI NAINKALINTEGAN A PROSESO**34 CFR §300.508**

HAR §8-60-62

Sapasap

Tapno kiddawen ti pannakabista, nasken a mangisubmitir kayo wenno ti Departamento (wenno ti abogadoyo wenno ti abogado ti Departamento) ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso iti bangir a partido. Nasken a laonen ti reklamo amin dagiti nakalista iti baba ken nasken nga agtalinaed a nalimed dagitoy.

Sungsungbatan ti Departamento ti pannakaisayangkat ken gastos iti pannakabista.

Mabalin nga aramiden ti kiddaw para ti pannakabista iti maiyannatup a complex area superintendent ti complex a sumsumrekan ti estudyante.

Linaon ti reklamo

Nasken nga iraman ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso dagiti sumaganad:

1. Nagan ti estudyante;
2. Address a pagnanaedan ti estudyante;
3. Nagan ti pagadalan ti estudyante;
4. No awan pagtaengan ti estudyante wenno agtutubo, ti impormasyon no kasano a kauman ti estudyante ken ti nagan ti pagadalan ti estudyante;
5. Panangiladawan iti kita ti problema ti estudyante mainaig iti maisingsingasing wenno ti saan a napatgan nga addang, agraman dagiti impormasyon mainaig itip problema; **ken**
6. Ti maisingsingasing a pannakarisut ti problema segun iti ammo ken pannakablinti partido nga agrekreklamo (dakayo wenno ti Departamento) iti dayta a tiempo.

Kasapulan a pakaammo sakbay ti pannakabista ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso

Saan a mabalin a mated kadakayo wenno iti Departamento ti pannakabista mainaig iti nainkalintegang a proseso agingga a mangidatag kayo wenno ti Departamento (wenno ti abogadoyo wenno ti abogado ti Departamento) ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso a pakairamanan ti impormasyon a nakalista iti ngato.

Kinakumpleto ti reklamo

Tapno umabante ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso, nasken a maibilang daytoy a kumpleto. Maibilangto ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso kas kumpleto (natun-oyanna dagiti masapul a laonenna kas naisaad iti ngato) malaksid no ipakaammo ti partido nga umaw-awat ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso (dakayo wenno ti Departamento) iti opisyal ti pannakabista ken iti bangir a partido babaen ti surat, iti uneg ti 15 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawatyo ti reklamo, a pasien ti partido nga umaw-awat ti reklamo a saan a matun-oyan ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso dagiti rekisito a nakalista iti ngato.

Iti uneg ti 5 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan panangawat ti pakaammo nga ibilang ti umawat a partido ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso kas saan a kumpleto, nasken nga agdesisyon ti opisyal ti pannakabista no matun-oyan ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso dagiti rekisito a nakasurat iti ngato, ken dagus a pakaammoannakayo ken ti Departamento babaen ti surat.

Panangamiyendar iti reklamo

Mabalinyo wenno ti Departamento a balbaliwan ti reklamo no laeng:

1. Aprobaran ti bangir a partido dagiti panagbalbaliw babaen ti surat ken maikkan daytoy ti gundaway a mangrisut iti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso babaen ti miting a pangrisut, nailadawan iti topiko a **Proseso a Pangrisut; wenno**
2. Saan a naladladaw ngem 5 nga aldaw sakbay a mangrugi ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso, ited ti opisyal ti pannakabista ti pammalubos para kadagiti panagbalbaliw.

No balbaliwan ti agrekreklamo a partido (dakayo wenno ti Departamento) ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso, mangrugi manen dagiti naituding a tiempo para ti miting a pangrisut (iti uneg ti 15 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan a maawat ti reklamo) ken ti naituding a tiempo para ti panangrisut (iti uneg ti 30 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan a maawat ti reklamo) iti petsa a maidatag ti nabalbaliwan a reklamo.

Sungbat ti Departamento iti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso

No saan pay nga impatulod kadakayo ti Departamento ti PWN, kas nailadawan iti topiko nga **Immuna a Nakasurat a Pakaammo**, maipanggep iti topiko a linaon ti reklamoyo mainaig iti nainkalintegang a proseso, nasken nga ipatulod ti Departamento kadakayo, iti uneg ti 10 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan a maawat ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso, ti sungbat a pakairamanan ti sumaganad:

1. Palawag no apay nga insingasing, wenno nagkedked, ti Departamento nga aramiden ti addang a naisaad iti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso;
2. Panangiladawan kadagiti dadduma a wagas a pinagpilian ti Grupo ti IEP ti anakyo ken dagiti rason no apay a saanda a pinili dagitoy;
3. Panangiladawan iti tunggal allagaden ti ebalwasyon, asesment, rekord, wenno report nga inusar ti Departamento kas pagibasaran ti naisingasing, wenno saanda nga inaramid, nga addang; **ken**
4. Panangiladawan kadagiti dadduma a banbanag mainaig iti addang nga insingasing wenno saan nga inaramid ti Departamento.

No la ketdi saan a lapdan ti impormasyon kadagiti aytem 1-4 iti ngato ti Departamento tapno ibagada a saan a kumpleto ti reklamoyo mainaig iti nainkalintegang a proseso.

Sungbat ti bangir a partido iti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso

Malaksid kas naisaad iti topiko iti ngato, ***Sungbat ti Departamento iti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso***, nasken a patulodan ti partido nga umaw-awat ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso ti bangir a partido ti sungbat kadagiti problema iti reklamo, iti uneg ti 10 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti reklamo.

DAGITI PAGWADAN A PORMAS

34 CFR §300.509

HAR §8-60-63

Nasken a mangaramid ti Departamento kadagiti pagwadan a pormas tapno tulungandakayo a mangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso ken tulungandakayo ken dagiti dadduma a partido a mangidatag ti reklamo iti Estado. Nupay kasta, saan a mabalin nga obligaren ti Departamento ti panangusar kadagitoy pagwadan a pormas. Kinapudnona, mabalinyo nga usaren ti pagwadan a pormas wenno sabali a maiyannatup a pormas, no la ketdi laonenna ti kasapulan nga impormasyon para ti panangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso wenno reklamo iti Estado.

Ti modelo a porma ti kiddaw ti panagdengngeg ti due process ket mabalin a masarakan iti:

<http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/RequestforDueProcessHearing.pdf>

PANNAKIBAET (MEDIATION)

34 CFR §300.506

HAR §8-60-60

Sapasap

Nasken nga idiaya ti Departamento ti pannakibaet tapno palubosandakayo ken ti Departamento a mangrisut kadagiti saan a panagkikinnaawatan a pakairamanan ti aniaman a problema iti babaen ti Paset B ti IDEA, agraman dagiti banbanag a rumsua sakbay ti panangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso. Isu't gapuna a maidiaya ti pannakibaet tapno risuten dagiti di-panagkikinnaawatan iti babaen ti Paset B ti IDEA, nangidatagkay man wenno saan ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso tapno kiddawen ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso kas nailadawan iti topiko a ***Panangidatag ti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso***.

Dagiti Rekisitos

Nasken a siguradoen dagiti allagaden a ti proseso a pannakibaet ket:

1. Boluntaryo iti biangyo ken iti biang ti Departamento;
2. Saan a mausar tapno ipaidam wenno itantan ti karbenganyo iti pannakabista ti nainkalinteg a proseso, wenno ipaidam ti aniaman kadagiti karbengan a naisaad iti Paset B ti IDEA; **ken**
3. Isyangkat ti kwalipikado ken awan pabpaboranna a mangibaet (mediator) a nagsanay kadagiti wagas ti epektibo a pannakibaet.

Nasken nga adda listaan ti Departamento dagiti tattao a kwalipikado a mangibaet ken makaammo kadagiti linteg ken reglamento mainaig panangipaay ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo. Nasken nga agpili ti Departamento kadagiti mangibaet iti wagas a patas, agsisinnublat (rotational), wenno awan pabpaboranna.

Sungbatan ti Departamento ti gastos iti proseso a pannakibaet, agraman dagiti gastos kadagiti miting.

Tunggal miting iti proseso a pannakibaet ket nasken a maituding iti umiso a tiempo ken mapasamak iti lugar a kombinyente para kadakayo ken ti Departamento.

No risutenyo ken ti Departamento ti di-panagkikinnaawatan babaen ti proseso a pannakibaet, nasken nga umanamong dagiti dua a partido iti agpannuray a katulagan a mangilawlawag iti pannakarisut ken;

1. Isaadna nga amin a patangan a napasamak bayat ti proseso a pannakibaet ket agtalinaedto a nalimed ken saan a mabalin a mausar kas ebidensia iti aniaman a sumaruno a pannakabista ti nainkalintegan a proseso wenno wagas a sibil; **ken**
2. Pinirmaanyo ken ti pannakabagi ti Departamento a naikkan ti pannakabalin a makitulag para iti Departamento.

Ti nakasurat, napirmaan a katulagan iti pannakibaet ket mabalin a maipatungpal iti aniaman a korte ti Estado nga addaan maiyannatup a poder (korte nga addaan pannakabalin segun iti linteg ti Estado a mangbista iti kastoy a kita ti kaso) wenno iti korte distrito ti Estados Unidos.

Dagiti patangan a napasamak bayat ti proseso a pannakibaet ket nasken a nalimed. Saan a mabalin a mausar dagitoy kas ebidensia iti aniaman a pannakabista iti nainkalintegan a proseso iti masakbayan wenno iti wagas a sibil iti aniaman a korte pederal wenno korte ti Estado ti maysa nga Estado nga umaw-awat ti tulong segun iti Paset B ti IDEA 2004. (Saanen a kasapulan dagiti partido ti agpirma ti kari ti kinalimed (confidentiality pledge) sakbay a mangrugi ti pannakibaet.)

Kina-awan pabpaboran ti mangibaet

Ti mangibaet ket:

1. Saan a mabalin nga empleyado ti Departamento nga agserserbi iti edukasyon wenno pannakaaywan ti anakyo; **ken**
2. Awan ti personal wenno propesyonal nga interesna a mabalin a makalapped iti kina-awan pabpaboran ti mangibaet.

Ti tao a kwalipikado kas mangibaet ket saan nga empleyado ti Departamento gapu laeng ta baybayadan isuna ti Departamento tapno agserbi kas mangibaet.

PROSES A PANGRISUT**34 CFR §300.510**

HAR §8-60-64

Miting a pangrisut

Iti uneg ti 15 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti pakaammo maipanggep iti reklamoyo mainaig iti nainkalinteg a proseso, ken sakbay a mangrugi ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso, nasken a makimiting ti Departamento kadakayo ken kadagiti/iti mainaig a miyembro ti Grupo ti IEP a makaammo kadagiti impormasyon a naisaad iti reklamoyo mainaig iti nainkalinteg a proseso. Ti miting ket:

1. Nasken nga iramanna ti pannakabagi ti Departamento a naikkan ti pannakabalin nga agdesisyon para iti Departamento; **ken**
2. Saan a mabalin nga iramanna ti abogado ti Departamento malaksid no addamet kaduayo nga abogado.

Dakayo ken ti Departamento ti mangikeddeng no siasino kadagiti miyembro ti Grupo ti IEP ti agatender iti miting.

Ti panggep ti miting ket tapno patangenyo ti reklamoyo mainaig iti nainkalinteg a proseso, ken dagiti impormasyon a nakaibatayan ti reklamo, tapno maikkan ti Departamento ti gundaway a mangrisut iti di-panagkikinnaawatan.

Saan a kasapulan ti miting a pangrisut no:

1. Umanamong kayo ken ti Departamento babaen iti surat a saanen nga isayangkat ti miting; **wenno**
2. Umanamong kayo ken ti Departamento nga usaren ti proseso a pannakibaet, kas nailadawan iti topiko a **Pannakibaet (Mediation)**.

Naituding a tiempo ti panangrisut

No saan pay a narisut ti Departamento ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso iti wagas a kapkapnekanyo iti uneg ti 30 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso (bayat ti naituding a tiempo para ti proseso a pangrisut), mabalinen nga isayangkat ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso.

Ti 45 nga aldaw ti kalendaryo a naituding a tiempo a panangaramid ti pinal a desisyon ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso, kas nailadawan iti topiko a **Dagiti Desisyon ti Pannakabista**, ket mangrugi iti panagturpos ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a naituding a panawen ti panangrisut, nga adda dagiti sumagmamano a saan a mairaman para kadagiti pannakabalbaliw ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen ti panangrisut, kas nailadawan iti baba.

Malaksid no umanamong kayo ken ti Departamento a saanen nga isayangkat ti proseso a pangrisut wenno mangusar ti pannakibaet, ti saanyo a pannakipaset iti miting a pangrisut ti mangtaktak iti naituding a tiempo ti proseso a pangrisut ken ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso agpatingga a maisayangkat ti miting.

No kalpasan panangaramid ti amin a kabaelanda ken panangidokumento kadagiti kasta nga addang, saan a maala ti Departamento ti partisipasionyo iti miting a pangrisut, mabalin a kiddawen ti Departamento, iti panagturpos ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen ti

panangrisut, a dismisen ti opisyal ti pannakabista ti reklamoyo mainaig iti nainkalintegang a proseso. Nasken a mairaman iti pannakaidokumento dagiti kasta nga addang ti rekord dagiti addang ti Departamento tapno urnosenna ti pagtulagan nga oras ken lugar, kas koma:

1. Dagiti detalyado a rekord dagiti tawag iti telepono nga inaramidda wenno pinadasda nga aramiden ken dagiti resulta dagita a tawag;
2. Dagiti kopya ti sursurat a naipatulod kadakayo ken aniaman a sungbat a naawatda; ken
3. Dagiti detalyado a rekord dagiti panagbisitada iti pagtaenganyo wenno pagtrabahoanyo ken dagiti resulta dagita a panagbisita.

No mapaay ti Departamento a mangisayangkat ti miting a pangrisut iti uneg ti 15 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti pakaammo maipanggep iti reklamoyo mainaig iti nainkalintegang a proseso **wenno** mapaay daytoy a makipartisipar iti miting a pangrisut, mabalinyo a kiddawen iti opisyal ti pannakabista nga irugina ti 45 nga aldaw ti kalendaryo a maituding a tiempo ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso.

Dagiti panagbalbaliw ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen a panangrisut

No agtulag kayo ken ti Departamento babaen ti surat a saanen nga isayangkat ti miting a pangrisut, ti 45 nga aldaw ti kalendaryo kas maituding a tiempo ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso ket mangrugi iti sumaruno nga aldaw.

Kalpasan a mangrugi ti pannakibaet wenno miting a pangrisut ken sakbay nga agturpos ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen ti panangrisut, no umanamong kayo ken ti Departamento babaen iti surat nga awan ti posible a katulagan, ti 45 nga aldaw ti kalendaryo a maituding a tiempo ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso ket mangrugi iti sumaruno nga aldaw.

No umanamong kayo ken ti Departamento nga usaren ti proseso a pannakibaet ngem awan pay ti inaramidyo a katulagan, iti panagturpos ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen ti panangrisut mabalin nga ituloy ti proseso a pannakibaet agingga nga adda maaramid a katulagan no umanamong ti dua a partido babaen ti surat iti pannakaituloy. Nupay kasta, no umatras kayo wenno ti Departamento iti proseso a pannakibaet bayat ti panawen a pannakaituloy, ti 45 nga aldaw ti kalendaryo a maituding a tiempo ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso ket mangrugi iti sumaruno ng aldaw.

Naisurat a katulagan ti areglo

No magun-od ti pannakarisut ti di-panagkikinnaawatan iti miting a pangrisut, nasken nga umanamong kayo ken ti Departamento iti agpannuray a katulagan nga:

1. Pinirmaanyo ken ti pannakabagi ti Departamento a naikkan ti pannakabalin a makitulag para iti Departamento; **ken**
2. Maipatungpal iti aniaman a korte ti Estado nga addaan maiyannatup a poder (korte ti Estado nga addaan pannakabalin a mangbista iti kastoy a kita ti kaso) wenno iti korte distrito ti Estados Unidos.

Panawen a panangadal manen iti katulagan

No umanamong kayo ken ti Departamento iti katulagan kas resulta ti miting a pangrisut, mabalin a waswasen ti aniaman kadagiti partido (dakayo wenno ti Departamento) ti katulagan iti uneg ti 3 nga aldaw ti trabaho kalpasan a pirmaanyo ken ti Departamento ti katulagan.

DAGITI PANNAKABISTA DAGITI REKLAMO MAINAIG ITI NAINKALINTEGAN A PROSESO**AWAN PABPABORANNA A PANNAKABISTA TI NAINKALINTEGAN A PROSESO****34 CFR §300.511**

HAR §8-60-65

Sapasap

Tunggal maidatag ti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso, dakayo wenno ti Departamento a nairaman iti di-panagkikinnaawatan ket nasken a maikkan ti gundaway para ti awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegang a proseso, kas nailadawan kadagiti paset a ***Reklamo mainaig iti Nainkalintegang a Proseso*** ken ***Proseso a Pangrisut***.

Awan pabpaboranna nga opisyal ti pannakabista

Iti kabassitan, ti opisyal ti pannakabista ket:

1. Saan a mabalin nga empleyado ti Departamento wenno aniaman nga ahensya ti Estado nga agserserbi iti edukasyon wenno pannakaaywan ti estudyante. Nupay kasta, ti maysa a tao ket saan nga empleyado ti ahensya gapu laeng ta baybayadan isuna ti ahensya tapno agserbi kas opisyal ti pannakabista;
2. Awan ti personal wenno propesyonal nga interesna a mabalin a makalapped iti kina-awan pabpaboran ti opisyal ti pannakabista.
3. Ammona ken maawatanna dagiti probisyon ti IDEA, dagiti reglamento ti Pederal a Gobyerno ken Estado mainaig iti IDEA, ken dagiti legal nga interpretasion dagiti korte ti Pederal a gobyerno ken Estado maipanggep iti IDEA; **ken**
4. Ammona ken kabaellan ti mangisayangkat kadagiti pannakabista, ken mangaramid ken mangisurat kadagiti desisyon, kas maiyannurot iti maiyannatup, kadawyan nga aramid iti benneg ti linteg.

Nasken a mangmantiner ti Departamento ti listaan dagiti tattao nga agserserbi kas opisyalet ti pannakabista a pakairamanan ti palawag mainaig kadagiti kwalipikasyon ti tunggal opisyal ti pannakabista.

Topiko ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso

Ti partido (dakayo wenno ti Departamento) nga agkiddaw iti pannakabista ti nainkalintegang a proseso ket saan a mabalin a mangiruar kadagiti isyu iti pannakabista ti nainkalintegang a proseso a saan a naisaad iti reklamo mainaig iti nainkalintegang a proseso, malaksid no umanamong ti bangir a partido.

Naituding a tiempo tapno kiddawen ti pannakabista

Nasken a kiddawenyo wenno ti Departamento ti awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegang a proseso iti uneg ti 2 a tawen manipud ti petsa a naammoanyo wenno naammoan ti Departamento, wenno no koma naammoanyo ken naammoan ti Departamento, ti maipanggep iti isyu a naisaad iti reklamo.

Dagiti Linteg maipapan ti Kapautan a Tiempo kalpasan ti Maysa a Pasamak tapno Maikaso Daytoy (Statute of Limitations) maipanggep Panangtunton kadagiti

Pannakaisubli ti Gastos para ti Desisyon Laeng ti Maymaysa a Partido nga Iserrek ti Ubing (Unilateral Placement) kadagiti Pribado a Pagadalan

Kas maiyannurot iti Hawaii Revised Statutes, §302A-443 Administratibo nga allagaden ti pannakabista ken pannakabalin ti subpoena mainaig iti edukasyon dagiti estudyante nga addaan disabilidad, adda 180 aldaw a kapautan a tiempo kalpasan ti maysa a pasamak tapno maikaso daytoy a maipakat iti panangtunton kadagiti pannakaisubli ti gastos para kadagiti desisyon laeng ti maysa a partido a panangiserrek iti ubing iti pribado a pagadalan, agraman ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo. Dayta ket, no saankay nga umanamong iti kaadda ti libre maiyannatup nga edukasyon kadagiti publiko a pagadalan, ket ipanyo ti anakyo iti maysa a pribado a pagadalan wenno pasilidad ken tuntonenyo ti bayad wenno pannakaisubli ti gastos para kadagiti gastos ti pannakailugar, agraman ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, nasken a makiddaw ti pannakabista para ti pannakaisubli ti gastos iti espesyal nga edukasyon ken/wenno dagiti mainaig a serbisyo iti uneg ti 180 nga aldaw kalpasan panagpailista iti pribado a pagadalan wenno pasilidad. Ti naituding a 180 nga aldaw a tiempo ti panagpailista ket mangrugi iti umuna nga aldaw nga iseserrek ti estudyante iti pagadalan.

Dagiti saan a mairaman iti naituding a tiempo

Saan a maipakat kadakayo ti naituding a tiempo iti ngato no saanyo a maidatag ti reklamo maipapan iti nainkalintegangan a proseso gapu ta:

1. Saan a pudno ti panangaklon ti Departamento a narisutnan ti problema wenno isyu nga insaadyo iti reklamoyo; **wenno**
2. Inlemmeng ti Departamento kadakayo ti impormasyon nga ibilbilin ti Paset B ti IDEA nga itedda kadakayo.

DAGITI KARBENGAN ITI PANNAKABISTA**34 CFR §300.512**

HAR §8-60-66

Sapasap

Karbenganyo nga irepresentar ti bagiyo iti pannakabista ti nainkalintegangan a proseso. Maysa pay, adda karbengan ti aniaman a partido iti pannakabista ti nainkalintegangan a proseso (agraman pannakabista mainaig kadagiti allagaden iti panangpatigmaan) nga:

1. Makadua ken mabalakadan ti maysa nga abogado ken/wenno tattao nga addaan espesyal a kinalaing wenno panagsanay mainaig kadagiti problema dagiti estudyante nga addaan disabilidad;
2. Mangipresentar ti ebidensia ken konprontaren, usigen, ken kiddawen ti kaadda dagiti testigo;
3. Pawilan ti pannakairuar iti bista ti aniaman nga ebidensia a saan pay a nailanad itidayta a partido iti saan a nakurkurang ngem 5 nga aldaw ti trabaho sakbay ti bista;
4. Mangala ti naisurat, wenno, no pilienyo, ti elektroniko a rekord ti bista a pakairamanan ti amin a nasao ken segun iti pannakaisao dagitoy; **ken**

5. Mangala ti naisurat, wenno, no pilieny, ti elektroniko a kopya dagiti naduktalan nga impormasyon ken desisyon.

Ti partido a nangirugi ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso ti addaan responsibilidad a mangipakita ti ebidensia, wenno responsibilidad a mangpaneknek babaen ti ebidensia kadagiti ipabpabasol ti reklamo.

Dadduma pay a panangilanad ti impormasyon

Iti saan a nakurkurang ngem 5 nga aldaw ti trabaho sakbay ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso, nasken nga ilanadyo ken ti Departamento iti maysa ken maysa amin nga ebalwasyon a nakumpleto iti dayta a petsa ken dagiti rekomendasyon a naibasar kadagitoy nga ebalwasyon a panggepyo wenno panggep ti Departamento nga usaren iti bista.

Mabalin a lapdan ti opisyal ti pannakabista ti aniaman a partido a saan nga agtungpal iti daytoy a rekisito a mangiruar ti mainaig nga ebalwasyon wenno rekomendasyon iti bista no awan ti pammalubos ti bangir a partido.

Dagiti karbengan ti nagannak kadagiti pannakabista

Nasken a maited kadakayo ti karbengan nga:

1. Itugot ti anakyo iti pannakabista;
2. Idiaya ti pannakabista iti publiko; **ken**
3. Maited kadakayo ti rekord ti bista, dagiti naduktalan nga impormasyon, ken dagiti desisyon nga awan bayadanyo.

DAGITI DESISYON ITI PANNAKABISTA

34 CFR §300.513

HAR §8-60-67

Desisyon ti opisyal ti pannakabista

Ti desisyon ti opisyal ti pannakabista no umawat ti anakyo ti FAPE wenno saan ket nasken a maibasar iti ebidensia ken dagiti argumento a mainaig mismo iti FAPE.

Kadagiti banbanag a mangipabpabasol ti pananglabsing iti allagaden (kas koma ti “saan a kumpleto a grupo ti IEP”), mabalin nga ikeddeng ti opisyal ti pannakabista a saan nga immawat ti anakyo ti FAPE no laeng dagiti panaglabsing iti allagaden ket:

1. Makalapped iti karbengan ti anakyo iti FAPE;
2. Makalapped la unay iti gundawayyo a makipartisipar iti wagas a panangaramid ti desisyon mainaig iti pannakaited ti FAPE iti anakyo; **wenno**
3. Pakaigapuan tapno saan a naawat ti anakyo ti maysa a benepisyo ti edukasyon.

Awan kadagiti probisyon a nailadawan iti ngato ti makuna a makalapped iti opisyal ti pannakabista a mangibilin iti Departamento a tungpalenna dagiti rekisitos ti paset dagiti pagannurotan a pangsaluad dagiti Pederal a reglamento segun iti Paset B ti IDEA (34 CFR §§300.500 agpatingga iti 300.536).

Kalpasan ti pannakailugar ti maysa nga estudyante iti pribado a pagadalan, wenno maitultuloy a pannakailugarna iti pribado a pagaladan, saan a maikeddeng ti opisyal ti pannakabista ti pribado a pagadalan kas maiyannatup a pakailugaran no saan a napalubosan ti departamento a mangirupir ti responsibilidadna a mangsigurado ti pannakaited ti FAPE iti estudyante.

Maisina a kiddaw para ti pannakabista ti nainkalinteg a proseso

Awan ti aniaman iti paset dagiti pagannurotan a pangsaluad dagiti Pederal a reglamento segun ti Paset B ti IDEA (34 CFR §§300.500 agpatingga iti 300.536; HAR §§8-60-55 agpatingga iti 8-60-81) ti makuna a makalapped kadakayo a mangidatag ti maisina a sabali pay a reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso iti isyu a saan a paset ti naidatagen a reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso.

Dagiti naduktalan ken desisyon a maited iti grupo a mamalbalakad ken iti sapasap a publiko

Kalpasan panangikkat ti aniaman nga impormasyon a makaitudo iti kinasiasino, nasken nga aramiden ti Departamento dagiti sumaganad:

1. Ited dagiti naduktalan ken desisyon iti pannakabista ti nainkalinteg a proseso wenno apela iti grupo a mamalbalakad mainaig iti espesyal nga edukasyon iti Estado; **ken**
2. Idiaya dagitoy a naduktalan ken desisyon iti publiko.

DAGITI APELA**KINA-PINAL TI DESISYON; APELA; AWAN PABPABORANNA A PANNAKAADAL MANEN****34 CFR §300.514**

HAR §8-60-68

Kina-pinal ti desisyon iti pannakabista

Ti desisyon a naaramid iti pannakabista ti nainkalinteg a proseso (agraman ti pannakabista mainaig kadagiti allagaden iti panangpatigmaan) ket pinal, malaksid a siasinoman a partido a mairaman iti pannakabista (dakayo wenno ti Departamento) ket mabalinna nga i-apela ti desisyon babaen ti sibil nga addang (civil action) kas nailadawan iti topiko a ***Dagiti Sibil nga Addang, Agraman ti Panawen no Kaano nga Idatag Dagitoy nga Addang***.

DAGITI NAITUDING A TIEMPO KEN KINAKOMBINYENTE DAGITI PANNAKABISTA KEN PANNAKAADAL MANEN**34 CFR §300.515**

HAR §8-60-69

Nasken a siguradoen ti Departamento nga iti saan a naladladaw ngem 45 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan panagturpos ti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen para ti miting a pangrisut **wenno**, kas nailadawan iti sumaruno a topiko iti ***Dagiti panagbalbaliw iti 30 nga aldaw ti kalendaryo a panawen ti panangrisut***, saan a naladladaw ngem 45 nga aldaw ti kalendaryo kalpasan panagturpos ti nabalbaliwan a panawen:

1. Maaramid ti pinal a desisyon iti pannakabista; **ken**
2. Maibuson ti kopya ti desisyon iti tunggal maysa kadagiti partido.

Mabalin a patgan ti opisyal iti pannakabista dagiti partikular a pannakaiyat-atiddog ti tiempo iti labes ti 45 nga aldaw ti kalendaryo a nailadawan iti ngato no kiddawen ti siasinoman kadagiti partido (dakayo wenno ti Departamento). Tunggal pannakaiyat-atiddog ket saanto a nasursurok ngem 45 nga aldaw. No pampanunoten ti pannakaiyat-atiddog, iramanto ti opisyal ti pannakabista dagiti sumaganad:

1. Dagiti negatibo nga epekto ti pannakaiyat-atiddog ti tiempo a mabalin a mataktak ti edukasyon ti estudyante gapu iti dayta a pannakaiyat-atiddog;
2. Ti kabaelan ti agkidkiddaw a partido a mangliklik iti panagkiddaw ti pannakaiyat-atiddog;
3. No ti kiddaw para ti pannakaiyat-atiddog ket aggapu iti nagpetision, no naikkan ti nagpetision ti gundaway nga agsagana a nalaing sakbay ti panangidatag ti pannakabista;
4. Dagiti negatibo nga epekto ti saan a panangted ti kiddaw para ti pannakaiyat-atiddog;
5. Ti panggep ti IDEA 2004 ken HAR 8-60 a padarasen ti saan-a-pormal nga administratibo a wagas; ken
6. No ti panangted iti makidkiddaw a pannakaiyat-atiddog ket iturayanna ti panggep ti linteg tapno paboranna ti pagnam-ayan dagiti partido.

Saanto nga ited ti opisyal ti pannakabista ti pannakaiyat-atiddog ti pannakabista, malaksid no maited ti dakkel a rason wenno nalawag a makita a dakkel a pakarigatan.

Sungbatanto ti opisyal ti pannakabista babaen ti surat ti tunggal kiddaw para ti pannakaiyat-atiddog. Iramanto ti tunggal sungbat dagiti naduktalan nga impormasyon ken konklusion no apay nga adda napateg a rason. Tunggal sungbat ket agbalinto a paset dagiti rekord. No maited ti pannakaiyat-atiddog, mangitudingto ti opisyal ti pannakabista ti baro a petsa manipud iti pannakabista ken ipakaammo daytoy a petsa kadagiti partido babaen ti surat.

Tunggal pannakabista ket nasken a maangay iti oras ken lugar a kombinyente kadakayo ken iti anakyo.

Awan ti aniaman a banag iti HAR 8-60 (HAR §§8-60-56 agpatingga iti 8-60-81) ti makalapped kadakayo a mangidatag ti sabali a reklamo a mainaig iti nainkalintegan a proseso iti isyu a saan a paset ti naidatagen a reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso.

DAGITI SIBIL NGA ADDANG, AGRAMAN TI PANAWEN NO KAANO NGA IDATAG DAGITTOY NGA ADDANG

34 CFR §300.516

HAR §8-60-70

Sapasap

Siasinoman a partido (dakayo wenno ti Departamento) ti saan nga umanamong kadagiti naduktalan ken desisyon ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso (agraman pannakabista mainaig kadagiti allagaden iti panangpatigmaan) ket adda karbenganna a mangaramid ti sibil nga addang mainaig iti dayta a banag a topiko ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso. Mabalin a maidatag ti addang iti korte ti Estado nga addaan maiyannatup a poder (korte ti Estado nga addaan pannakabalin a mangbista iti kastoy a kita ti kaso) wenno iti korte distrito ti Estados Unidos nga awan banag ti gatad ti di-panagkikinnaawatan.

Limitasyon ti tiempo

Ti partido (dakayo wenno ti Departamento) a mangirugi ti addang ket addaanto ti 30 nga aldaw ti kalendaryo manipud ti petsa ti desisyon ti opisyal ti pannakabista a mangidatag ti sibil nga addang.

Dagiti nayon nga allagaden

Iti aniaman a sibil nga addang, aramiden ti korte dagiti sumaganad:

1. Awaten dagiti rekord dagiti administratibo a wagas;
2. Denggenna ti nayon nga ebidensia no kiddawenyo wenno kiddawen ti Departamento;
ken
3. Ibasarna ti desisyon iti kinadagsen ti ebidensia ken itedna ti benepisyo (relief) nga ikeddeng ti korte kas maiyannatup.

Kadagiti maiyannatup a pasamak, mabalin a mairaman iti legal a remedyo (judicial relief) ti pannakaisubli ti ginastos para ti matrikula iti pribado a pagadalan ken dagiti pangsuksat a serbisyo (compensatory services) ti edukasyon.

Poder dagiti korte distrito

Adda pannakabalin dagiti korte distrito ti Estados Unidos a mangdesisyon kadagiti addang a naidatag segun iti Paset B ti IDEA nga awan banag ti gatad ti di-panagkikinnaawatan.

Pagannurotan iti interpretasion (Rule of construction)

Awan ti aniaman iti Paset B ti IDEA ti mangipagel wenno manglimitar kadagiti karbengan, allagaden, ken remedyo a mausar segun iti U.S. Constitution, ti Linteg ti 1990 maipapan Kadagiti Amerikano nga addaan Disabilidad, Title V ti Rehabilitation Act of 1973 (Section 504), wenno dadduma pay a Pederal a linteg a mangsalsaluad kadagiti karbengan dagiti estudyante nga addaan disabilidad, malaksid a sakbay panangidatag ti sibil nga addang segun kadagitoy a linteg a mangtuntunton ti remedyo a mausar segun iti Paset B ti IDEA, nasken a maaramid amin dagiti allagaden iti nainkalinteg a proseso a nailadawan iti ngato iti pagpatinggaan a kasapulan no indatag ti partido ti addang segun iti Paset B ti IDEA. Kayat a sawen daytoy nga addaankay kadagiti remedyo a mausar segun kadagiti dadduma a linteg a mangsaknap kadagiti adda iti IDEA, ngem iti sapasap, tapno makaala ti remedyo segun kadagitoy a dadduma a linteg, nasken nga usarenyo pay nga umuna dagiti adda nga administratibo a remedyo iti IDEA (kayatna a sawen, ti reklamo a mainaig iti nainkalinteg a proseso, proseso a pangrisut, agraman miting a pangrisut; ken dagiti allagaden ti awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalinteg a proseso) sakbay a mapan iti korte.

TI PANNAKAILUGAR TI ESTUDYANTE KABAYATAN TI REKLAMO KEN PANNAKABISTA TI NAINKALINTEGAN A PROSESO

34 CFR §300.518

HAR §8-60-72

Malaksid kas naisaad iti baba iti topiko a ***DAGITI ALLAGADEN NO PATPATIGMAANAN DAGITI ESTUDYANTE NGA ADDAAN DISABILIDAD***, apaman a maipatulod ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso iti bangir a partido, bayat ti panawen ti proseso a pangrisut, ken bayat pananguray ti desisyon ti aniaman nga awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalinteg a proseso wenno wagas iti korte, malaksid no sabali ti anamonganyo ken ti Departamento, nasken nga agtalinaed ti anakyo iti agdama a nakailugaranna iti edukasyon.

No iraman ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso ti panagaplikar para ti umuna nga iseserrek iti publiko a pagadalan, nasken a mailugar ti anakyo, nga adda pammalubosyo, iti regular a programa ti publiko a pagadalan agpatingga a makumpleto amin dagiti kakasta a wagas.

No iraman ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso ti panagaplikar para kadagiti umuna a serbisyo iti Paset B ti IDEA para ti maysa nga estudyante nga umak-akar manipud pannakaserbina iti Paset C ti IDEA agturong iti Paset B ti IDEA ken saanen a maikari isuna para kadagiti serbisyo ti Paset C gapu ta nadanonnan ti tawen a tallo, saan nga obligado ti Departamento a mangipaay kadagiti serbisyo ti Paset C nga aw-awaten ti estudyante. No maikeddeng ti estudyante kas maikari iti Paset B ti IDEA ken palubosanyo ti anakyo nga

umawat ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti umuna a daras, ngarud, bayat nga ur-urayen ti pagbanagan dagiti wagas, nasken nga ipaay ti Departamento dagiti nga espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo a saan a pagriririan (dagitay agpada nga inanamonganyo ken ti Departamento).

No umanamong kadakayo ti opisyal ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso a maiyannatup ti pannakabalbaliw ti nakailugaran, nasken a maibilang ti nakailugaran kas agdama a nakailugaran ti anakyo iti edukasyon no sadino nga agtalinaedto ti anakyo bayat nga ur-urayenna ti desisyon ti aniaman nga awan pabpaboranna a pannakabista ti nainkalintegang a proseso wenno wagas iti korte.

DAGITI BAYAD TI ABOGADO

34 CFR §300.517

HAR §8-60-71

Sapasap

Iti aniaman nga addang wenno wagas a naidatag segun iti Paset B ti IDEA, mabalin a patgan ti korte, segun iti panangikeddengna, dagiti nainkalintegang a bayad ti abogado kas paset dagiti gastosyo, no agpannuray (mangabak) kayo.

Gapu ta ti panggep ti miting a pangrisut ken pannakibaet ket ited ti gundaway tapno risuten ti nagannak ken ti Departamento ti problema ken pagtulaganda ti pannakaritut, ti pannakipaset ti abogado iti miting a pangrisut ken miting a pannakibaet ket saan a karbengan ti siasinoman kadagiti partido. No agdesisyonkayo a mangitugot ti abogado a makipaset kadagiti miting a pangrisut wenno miting a pannakibaet, saan a mabalin a maisubli kadakayo wenno bayadan ti Departamento dagiti bayad ti abogado a singirennan kadakayo.

Iti aniaman nga addang wenno wagas a naidatag segun iti Paset B ti IDEA, mabalin nga ited ti korte, segun iti panangikeddengna, dagiti nainkalintegang a bayad ti abogado kas paset dagiti gastos iti agpannuray nga Ahensya ti Edukasyon ti Estado, ti Departamento, a bayadanyo wenno ti abogadoyo, no ti abogado ket: (a) mangidatag ti reklamo wenno kaso iti korte nga ikeddeng ti korte kas awan serbina, saan a nainkalintegang, wenno awan nakaibasaranna; **wenno** (b) intuloyna ti kaso kalpasan a makita a ti kaso ket nalawag nga awan serbina, saan a nainkalintegang, wenno awan nakaibasaranna; **wenno**

Iti aniaman nga addang wenno proseso a maidatag segun iti Paset B ti IDEA, mabalin nga ited ti korte, segun iti panggeddengna, dagiti bayad ti abogado kas paset dagiti gastos ti mangabak iti kaso nga Ahensya ti Edukasyon ti Estado, ti Departamento, a bayadanyo wenno ti abogadoyo, no ti kiddawyo para ti pannakabista ti nainkalintegang a proseso wenno ti simmaruno a kaso iti korte ket naipresentar para ti saan a maiyannatup a panggep, kas koma tapno pamutbuteng, tapno mangtaktak, wenno tapno manayonan ti gastos ti addang wenno wagas (pannakabista).

Pannakaited dagiti bayad iti mangabak a partido

Ited ti korte iti mangabak a partido dagiti nainkalintegang a bayad ti abogado segun kadagiti sumaganad:

1. Nasken a maibasar dagiti bayad kadagiti agdama a presyo iti komunidad no sadino a rimsua ti addang wenno proseso para ti kita ken kalidad dagiti naited a serbisyo. Awan

ti mausar a bonus wenno pangpa-adu (multiplier) iti panangkontar kadagiti bayad a maited.

2. Saan a mabalin a maited iti mangabak a partido dagiti bayad ti abogado ken saan a mabalin a maisubli dagiti mainaig a gastos iti aniaman nga addang wenno proseso iti babaen ti Paset B ti IDEA para kadagiti serbisyo a naipaay kalpasan a maidiaya kadakayo ti areglo babaen ti surat no:
 - a. Maidiaya daytoy iti uneg ti tiempo nga intuding ti Rule 68 ti Federal Rules of Civil Procedure, wenno, iti kaso ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso wenno pannakaadal iti Estado, iti aniaman a tiempo a nasursurok ngem 10 nga aldaw ti kalendaryo sakbay a mangrugi ti wagas;
 - b. Saanda nga awaten ti naidiaya nga areglo iti uneg ti 10 nga aldaw ti kalendaryo; **ken**
 - c. Ikeddeng ti korte wenno opisyal ti administratibo a pannakabista a ti remedyo a naalayo ket saan nga ad-adda a pabor kadakayo ngem ti naidiaya nga areglo.

Iti laksid dagitoy a restriksyon, mabalin a maited (award) kadakayo dagiti bayad ti abogado ken dagiti mainaig a gastos no mangabakkayo iti kaso ken naan-anay ti rasonyo iti panagkedkedyo iti naidiaya nga areglo.

3. Saan a mabalin a maited iti mangabak a partido dagiti bayad mainaig iti aniamana miting ti Grupo ti IEP malaksid no maangay ti miting kas resulta ti administratibo a wagas wenno addang ti korte.

Saan pay a mabalin a maited iti mangabak a partido dagiti bayad para ti pannakibaet kas nailadawan iti topiko a **Pannakibaet**.

Ti miting a pangrisut, kas nailadawan iti topiko a **Proseso a Pangrisut**, ket saan a maibilang kas miting a naangay kas resulta ti administratibo a bista wenno addang ti korte, ket saan pay a maibilang kas administratibo a bista wenno addang ti korte para kadagiti panggep dagitoy a probisyon ti bayad ti abogado.

Ibabbaba ti korte, kas maiyannatup, ti gatad dagiti maited a bayad ti abogado iti babaen ti Paset B ti IDEA, no ikeddeng ti korte nga:

1. Tinaktakyo, wenno ti abogadoyo, bayat ti addang wenno wagas, ti pinal a pannakarisut ti di-panagkikinnaawatan;
2. Ti gatad dagiti bayad ti abogado a napalubosan a maited iti mangabak a partido ket nasursurok ngem ti agdama a presyo ti oras iti komunidad para kadagiti kapada a serbisyo dagiti abogado nga addaan ti isu met la a kinalaing, reputasion, ken kapadasan;
3. Adu unay ti nabusbos nga oras ken dagiti naited a legal a serbisyo no panunoten ti kita ti addang wenno wagas; **wenno**
4. Saan nga inted ti abogadoyo iti Departamento ti maiyannatup nga impormasyon iti pakaammo maipanggep iti kiddaw para ti nainkalintegan a proseso kas nailadawan iti topiko a **Reklamo mainaig iti Nainkalintegan a Proseso**.

Nupay kasta, saan a mabalin nga ibabbaba ti korte dagiti bayad no ikeddeng ti korte a tinaktak ti Departamento ti pinal a pannakarisut ti addang wenno wagas wenno adda napasamak a

panaglabsing segun kadagiti probisyon ti Paset B ti IDEA mainaig kadagiti proseso a pangsaluad.

DAGITI ALLAGADEN NO PATPATIGMAANAN DAGITI ESTUDYANTE NGA ADDAAN DISABILIDAD**PANNAKABALIN DAGITI EMPLEYADO TI PAGADALAN****34 CFR §300.530**

HAR §8-60-75

Panangikeddeng segun iti kaso

Mabalin a panunoten ti empleyado ti pagadalan dagiti aniaman a naisangsangayan a pasamak segun iti kaso no ikedkeddengna no ti pannakabalbaliw ti nakailugaran, naaramid kas maiyannurot kadagiti sumaganad a rekisitos mainaig iti disiplina, ket maiyannatup para ti estudyante nga addaan disabilidad a manglabsing iti pagannurotan ti pagadalan maipapan ti ugali ti estudyante.

Sapasap

Iti pagpatinggaan ti addang para kadagiti estudyante nga awanan disabilidad, mabalin nga ikkaten ti empleyado ti pagadalan, iti saan a nasursurok ngem **10 nga agsasaruno nga aldaw ti klase**, ti estudyante nga addaan disabilidad a manglabsing iti pagannurotan ti pagadalan maipapan iti ugali ti estudyante manipud iti agdama a nakailugaranna ket ipanna daytoy iti maiyannatup a temporario a lugar iti edukasyon, sabali a lugar, wenno suspensyon.

Apaman a maikkat ti estudyante nga addaan disabilidad manipud iti agdama a nakailugaranna iti kadagupan ti **10 nga aldaw ti klase** iti isu met la a tawen ti panagadal (school year), nasken nga ited ti Departamento, bayat dagiti aniaman a sumaruno nga aldaw a pannakaikkatna iti dayta a tawen ti panagadal, dagiti serbisyo iti pagpatinggaan a naibilin segun iti sumaruno a topiko a **Dagiti Serbisyo**. Dagiti pannakaikkat iti nasursurok ngem 10 a naurnong wenno agsasaruno nga aldaw ti klase iti isu met la a tawen ti panagadal ket pannakabalbaliw ti nakailugaran (kitaen ti topiko a **Pannakabalbaliw ti Nakailugaran Gapu kadagiti Pannakaikkat a Pangpatigmaan**).

Nayon a pannakabalin

No ti ugali a nanglabsing iti pagannurotan ti ugali ti estudyante ket saan a senyales ti disabilidad ti estudyante (kitaen ti sumaruno a topiko a **Panangikeddeng ti senyales**) ken ti maisingsingasing a pannakaikkat a pangpatigmaan ket lumabes iti **10 nga agsasaruno wenno maurnong nga aldaw ti klase** iti maysa a tawen ti panagadal (school year), mabalin nga ipakat ti empleyado ti pagadalan dagiti allagaden iti panangpatigmaan iti dayta nga estudyante nga addaan disabilidad iti wagas ken iti kapaut a kapadpada ti maipakat kadagiti estudyante nga awanan disabilidad, malaksid a nasken nga ipaay ti pagadalan dagiti serbisyo iti dayta nga estudyante kas nailadawan iti topiko a **Dagiti Serbisyo**. Ikeddeng ti Grupo ti IEP ti estudyante ti temporario a lugar iti edukasyon para kadagiti kakasta a serbisyo.

Mabalin nga ibilin ti empleyado ti pagadalan ti pannakaikkat iti panawen ti krisis (crisis removal) (kitaen ti kaipapanan iti baba) ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad manipud iti agdama a nakailugaran ti estudyante iti edukasyon agpatingga ti 10 nga agsasaruno nga aldaw ti klase kas maiyannurot iti HAR Chapter 19 (HAR §8-19-7). No ti pannakaikkat iti panawen ti krisis, agraman dagiti aniaman nga imun-una nga aldaw ti suspension a pangpatigmaan wenno pannakaikkat, ket lumabes iti 10 nga aldaw ti klase, maibilang ti

pannakaikkat iti panawen ti krisis kas pannakabalbaliw ti nakailugaran no laeng kadarato a mapasamak ti pannakaikkat gapu ta:

1. Ti ugali ti estudyante ket kapadpada la unay ti ugali ti estudyante kadagiti imun-una nga insidente a nagbanag iti nagsasaruno a pannakaikkat; ken
2. Dadduma pay a banag, kas koma ti kapaut ti tunggal pannakaikkat, ti kadagupan ti tiempo a naikkat ti estudyante, ken ti kaassideg dagiti pannakaikkat.

Ti pannakaikkat iti panawen ti krisis ket kas maiyannurotto iti HAR §8-19-7, agraman ti karbengan ti estudyante nga ituloyna ti iseserrek iti klase apaman a saanen a kasapulan ti pannakaisina (exclusion) kas maiyannurot iti HAR §8-19-7 (a).

Ti “pannakaikkat iti panawen ti krisis” ket kayatna a sawen dagdagus a pannakaisina ti estudyante manipud iti pagadalan iti tiempo ti emergency gapu ta ti ugali nga ipakpakita ti estudyante ket nalawag a mangpataud ti dagdagus a peggad iti pisikal a kinatalged ti bagina ken dagiti dadduma, wenno makariribuk unay ti estudyante a gapuanan tapno kasapulan ti dagdagus a pannakaikkat ti estudyante tapno masaluadan dagiti karbengan dagiti dadduma nga estudyante a mangituloy ti panagadalda nga awanan pannakasinga.

Dagiti Serbisyo

Mabalin nga ipaay ti Departamento dagiti serbisyo iti estudyante nga addaan disabilidad ken iti estudyante nga awanan disabilidad a naikkat iti agdama a nakailugaranna iti **10 nga aldaw ti klase wenno nakurkurang** iti dayta a tawen ti panagadal. Mabalin a maipaayan ti estudyante iti sabali a pagpilian a wagas ti edukasyon (kas koma ti homework, dagiti proyekto, dagiti assignment iti klase) ken mabalin a maipaay dagiti serbisyo iti temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon.

Ti estudyante nga addaan disabilidad a maikkat iti agdama a nakailugaranna iti edukasyon iti **nasursurok ngem 10 nga aldaw ti klase iti maysa a tawen ti panagadal** ken ti ugalina ket saan a senyales ti disabilidadna (kitaen ti sumaruno a topiko a **Panangikeddeng iti senyales**) wenno maikkat gapu kadagiti naisangayan a pasamak (kitaen ti sumaruno a topiko a **Dagiti naisangayan a pasamak**), nasken isuna nga:

1. Ituloyna ti umawat kadagiti serbisyo ti edukasyon (addaan ti FAPE) tapno maituloyna ti makipaset iti sapasap a kurikulum ti edukasyon, numan pay iti sabali a lugar iti edukasyon (a mabalin a temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon), ken tapno magun-odna dagiti panggep a naisaad iti IEP ti estudyante; **ken**
2. Umawat, kas maiyannatup, ti asesment ti panagug-ugali (functional behavioral assessment), ken serbisyo a mangpatigmaan ken mamagbaliw iti ugali (behavioral intervention services and modification), a nadisenyo tapno masungbatan ti panaglabsing ti ugali ket saanen a maulit daytoy.

Kalpasan a maikkat ti estudyante nga addaan disabilidad manipud iti agdama a nakailugaranna iti **10 nga aldaw ti klase** iti isu met la a tawen ti panagadal, ken **no** ti agdama a pannakaikkat ket para ti **10 nga agsasaruno nga aldaw ti klase** wenno nakurkurang **ken** no ti pannakaikkat ket saan a panagbalbaliw ti nakailugaran (kitaen ti kaipapanan iti baba), **ngarud** ikeddeng ti empleyado ti pagadalan, kalpasan pannaki-konsultana iti saan a nakurkurang ngem maysa kadagiti mangisursuro iti estudyante, ti pagpatinggaan ti panagkasapulan kadagiti serbisyo tapno maituloy ti estudyante ti makipaset iti sapasap a

kurikulum ti edukasyon, numan pay iti sabali a lugar, ken tapno magun-odna dagiti panggep a naisaad iti IEP ti estudyante.

No ti pannakaikkat ket pannakabalbaliw ti nakailugaran (kitaen ti topiko a ***Panagbalbaliw ti Nakailugaran Gapu kadagiti Pannakaikkat a Pangpatigmaan***), ikeddeng ti Grupo ti IEP ti estudyante dagiti maiyannatup a serbisyo tapno maituloy ti estudyante ti makipaset iti sapasap a kurikulum ti edukasyon, numan pay iti sabali a lugar (a mabalin a temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon), ken tapno magun-odna dagiti panggep a naisaad iti IEP ti estudyante.

No ti pannakaikkat ket lumabes iti 10 nga agsasaruno nga aldaw iti isu met la a tawen ti panagadal ken daytoy ket pannakaikkat iti panawen ti krisis, **ngarud** ikeddeng ti empleyado ti pagadalan, kalpasan pannaki-konsultana iti saan a nakurkurang ngem maysa kadagiti mangisursuro iti estudyante, ti pagpatinggaan ti panagkasapulan kadagiti serbisyo tapno maituloy ti estudyante ti makipaset iti sapasap a kurikulum ti edukasyon, numan pay iti sabali a lugar, ken tapno magun-odna dagiti panggep a naisaad iti IEP ti estudyante.

Panangikeddeng iti senyales

Malaksid kadagiti pannakaikkat iti panawen ti krisis, iti uneg ti **10 nga aldaw ti klase** kalpasan ti aniaman a desisyon a baliwan ti nakailugaran ti estudyante nga addaan disabilidad gapu ti panaglabsing iti pagannurotan iti ugali ti estudyante, ti Departamento, dakayo, ken dadduma pay a mainaig a miyembro ti Grupo ti IEP (kas inkeddengyo ken ti Departamento) ket nasken nga adalenyo manen amin dagiti mainaig nga impormasyon kadagiti papeles ti estudyante, agraman ti IEP ti estudyante, aniaman a paliw ti mangisursuro, ken aniaman a mainaig nga impormasyon nga intedyo tapno maikeddeng:

1. No ti nasao nga ugali ket banag ti, wenno addaan nalawag ken dakkel a pakainaigan iti, disabilidad ti estudyante; **wenno**
2. No ti nasao nga ugali ket nalawag a banag ti saan a panangipatungpal ti Departamento iti IEP ti estudyante.

No ikeddeng ti Departamento, wenno ikeddengyo, wenno dagiti dadduma pay a mainaig a miyembro ti Grupo ti IEP ti estudyante a dagitoy a kondisyon ket natun-oyan, nasken a maikeddeng ti ugali kas senyales ti disabilidad ti estudyante.

No ikeddeng ti Departamento, wenno ikeddengyo, wenno dagiti dadduma pay a mainaig a miyembro ti Grupo ti IEP ti estudyante a ti nasao nga ugali ket nalawag a banag ti saan a panangipatungpal ti Departamento iti IEP, nasken nga aggaraw a dagus ti Departamento tapno mairemedyo dagitoy a nagkurangan.

Panangikeddeng a ti ugali ket senyales ti disabilidad ti estudyante

No ikeddeng ti Departamento, wenno ikeddengyo, wenno dagiti dadduma a mainaig a miyembro ti Grupo ti IEP a ti ugali ket senyales ti disabilidad ti estudyante, nasken nga aramiden ti Grupo ti IEP dagiti sumaganad:

1. Mangisayangkat ti asesment ti panagug-ugali, malaksid no nangisayangkat en ti Departamento ti kasta sakbay a napasamak ti ugali a nagbanag iti pannakabalbaliw ti nakailugaran, ken ipatungpal ti plano a pangpatigmaan iti ugali para ti estudyante; **wenno**
2. No ti plano a pangpatigmaan iti ugali ket naaramiden, adalenda manen ti plano, ken balbaliwan daytoy no kasapulan, tapno matubngar ti ugali.

Malaksid kas nailadawan iti baba iti topiko a ***Dagiti naisangsangayan a pasamak***, nasken nga isubli ti Departamento ti anakyo iti nakailugaranna no sadino a naikkat isuna, malaksid no agtulagkayo ken ti Departamento a baliwan ti nakailugaranna kas paset ti pannakabalbaliw ti plano a pangpatigmaan iti ugali.

Dagiti naisangsangayan a pasamak

No ti ugali ket senyales man wenno saan ti disabilidad ti anakyo, mabalin nga ikkaten ti empleyado ti pagadalan ti estudyante iti temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon (ikeddeng ti Grupo ti IEP ti estudyante) iti saan a nasursurok ngem 45 nga aldaw ti klase, no ti anakyo ket:

1. Mangitugot ti armas (kitaen ti kaipapanan iti baba) iti pagadalan wenno adda armasna iti pagadalan, kadagiti arubayan ti pagadalan, wenno iti maysa a pasken ti pagadalan nga adda iti kontrol ti Departamento;
2. Ammona nga adda ikutna wenno agus-usar kadagiti ilegal a droga (kitaen ti kaipapanan iti baba), wenno aglaklako wenno idiyana ti pannakailako ti kontrolado a substansya (kitaen ti kaipapanan iti baba), bayat nga adda isuna iti pagadalan, kadagiti arubayan ti pagadalan, wenno iti maysa a pasken ti pagadalan nga adda iti kontrol ti Departamento; **wenno**
3. Dinangranna iti nakaro (kitaen ti kaipapanan iti baba) ti bagi ti sabali a tao bayat nga adda isuna iti pagadalan, kadagiti arubayan ti pagadalan, wenno iti maysa a pasken ti pagadalan nga adda iti kontrol ti Departamento.

Dagiti Kaipapanan

Kontrolado a substansya ket kayatna a sawen droga wenno sabali pay a substansya a nainaganan kadagiti schedule I, II, III, IV ken V iti section 202(c) ti Controlled Substances Act (21 U.S.C. 812(c)). “*Kontrolado a substansya*” ket iramanna ti droga wenno dagiti substansya kas nailadawan iti I agpatingga V ti Chapter 329, Hawaii Revised Statutes, Uniform Controlled Substances Act.

Ilegal a droga ket kayatna a sawen kontrolado a substansya; ngem saanna nga iraman ti kontrolado a substansya a legal a naala wenno maus-usar iti babaen ti panangbantay ti lisenziado a propesional iti pannakataripato ti salun-at wenno legal ti panangikut wenno panangusar iti babaen ti aniaman a sabali nga awtoridad iti babaen ti Linteg wenno iti babaen ti sabali pay a probisyon ti Pederal a linteg. Iladawan ti HAR 8-19 dagiti “ilegal a droga” kas substansya, a ti panangikut, panangiwaras, panangipauneg, panangaramid, panangusar, panangilako wenno panangitulod kadagitoy ket maiparit segun iti chapter 329, Hawaii Revised Statutes ken ti Chapter 712, part IV, Hawaii Revised Statutes.

Nakaro a pannakadangran ti bagi ket naikkan kaipapanan iti “nakaro a pannakadangran ti bagi” iti paragraph (3) ti subsection (h) ti section 1365 ti titutlo 18, United States Code.

Armas ket naikkan kaipapanan iti “napeggad nga armas” iti paragraph (2) ti umuna a subsection (g) ti section 930 ti titulo 18, United States Code. Iladawan ti HAR 8-19 ti “napeggad nga armas” kas ramit a nadisenyo laeng para ti panggep a panangadangran wenno panangpatay iti bagi. Mairaman kas pagwadan dagitoy a ramit ti, ngem saan laeng a, ti dirk, immuko (dagger), butterfly knife, switchblade knife, blackjack, slug shot, bill, metal knuckles, wenno dadduma pay nga armas a makaigapu ti pannakadangran wenno pannakatay ti bagi.

Pakaammo

Iti petsa nga agdesisyon ti Departamento nga aramidenna ti panangikakat a pangbalbaliw iti nakailugaran ti anakyo gapu iti panaglabsing iti pagannurotan iti ugali ti estudyante, nasken nga ipakaammo ti Departamento kadakayo dayta a desisyon, ken itedda kadakayo ti pakaammo mainaig kadagiti proseso a pangsaluad.

PANANGBALBALIW ITI NAKAILUGARAN GAPU KADAGITI PANNAKAIKKAT A PANGPATIGMAAN**34 CFR §300.536**

HAR §8-60-81

Ti pannakaikkat ti anakyo nga addaan disabilidad manipud iti agdama a nakailugaranna iti edukasyon ket maibilang kas **pannakabalbaliw ti nakailugaran** no:

1. Ti pannakaikkat ket para ti nasursurok ngem 10 nga agsasaruno nga aldaw; **wenno**
2. Ti agsasaruno a pannakaikkat ket agdagup iti nasursurok ngem 10 nga aldaw ti klase iti maysa a tawen ti panagadal.

PANANGIKEDDENG TI LUGAR (DETERMINATION OF SETTING)**34 CFR §300.531**

HAR §8-60-76

Ikkeddeng ti Grupo ti IEP ti temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon para kadagiti pannakaikkat a maibilang kas **pannakabalbaliw ti nakailugaran**, ken dagiti pannakaikkat iti topiko a **Nayon a pannakabalin** ken **Dagiti naisangsangayan a pasamak**.

APELA**34 CFR §300.532**

HAR §8-60-77

Sapasap

Mabalinyo ti mangidatag ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso (kitaen ti topiko a **Dagiti Allagaden iti Reklamo mainaig iti Nainkalintegan a Proseso**) tapno kiddawen ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso no saankayo nga umanamong iti:

1. Aniaman a desisyon mainaig iti pannakailugar a naaramid iti babaen dagitoya probisyon iti panangpatigmaan; **wenno**
2. Ti panangikeddeng iti senyales a nailadawan iti topiko a **Panangikeddeng iti senyales**.

Mabalin a mangidatag ti Departamento ti reklamo mainaig iti nainkalintegan a proseso (kitaen ti topiko a **Dagiti Allagaden iti Reklamo mainaig iti Nainkalintegan a Proseso**) tapno kiddawen ti pannakabista ti nainkalintegan a proseso no mamati daytoy a ti panagtalinaed ti agdama a pannakailugar ti anakyo ket dakkel ti posibilidadna nga agbanag iti pannakadangan ti anakyo wenno dadduma.

Pannakabalin ti opisyal ti pannakabista

Ti opisyal ti pannakabista a makatun-oy kadagiti rekisitos a nailadawan iti topiko nga ***Awan pabpaboranna nga opisyal ti pannakabista*** ket nasken a mangisayangkat iti pannakabista ti nainkalinteg a proseso ken agaramid ti desisyon. Mabalin nga aramiden ti opisyal ti pannakabista ti sumaganad:

1. Isublina ti anakyo nga addaan disabilidad iti nakailugaranna no sadino a naikkat isuna no ikeddeng ti opisyal ti pannakabista a ti pannakaikkatna ket pananglabsing kadagiti rekisitos a nailadawan iti topiko a ***Pannakabalin ti Empleyado ti Pagadalan***, wenno ti ugali ti anakyo ket senyales ti disabilidad ti anakyo; **wenno**
2. Ibilin ti pannakabalbaliw ti nakailugaran ti anakyo nga addaan disabilidad iti maiyannatup a temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon iti saan a nasursurok ngem 45 nga aldaw ti klase no ikeddeng ti opisyal ti pannakabista a ti panagtalinaed ti anakyo iti agdama a nakailugaranna ket dakkel ti posibilidadna nga agbanag iti pannakadangran ti anakyo wenno ti dadduma.

Mabalin a maulit dagitoy nga allagaden ti pannakabista, no mamati ti Departamento a ti pannakaisubli ti anakyo iti orihinal a nakailugaranna ket dakkel ti posibilidadna nga agbanag iti pannakadangran ti anakyo wenno ti dadduma.

Tunggal mangidatag kayo wenno ti Departamento ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso tapno kiddawen ti kasta a pannakabista, nasken a maangay ti pannakabista a makatun-oy kadagiti rekisitos a nailadawan kadagiti topiko a ***Dagiti Allagaden iti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso, Pannakabista dagiti Reklamo mainaig iti Nainkalinteg a Proseso***, malaksid kadagiti sumaganad:

1. Nasken nga urnosen ti Departamento ti napadaras a pannakabista ti nainkalinteg a proseso, a nasken a maangay iti uneg ti **20** nga aldaw ti klase kalpasan ti petsa a naidatag ti kiddaw para ti pannakabista ket nasken nga agbanag iti panangikeddeng iti uneg ti **10** nga aldaw ti klase kalpasan ti pannakabista.
2. Malaksid no agtulagkayo ken ti Departamento babaen ti kasuratan a saanen nga isayangkat ti miting, wenno agtulagkayo nga usarenyo ti pannakibaet, nasken a maangay ti miting a pangrisut iti uneg ti **7** nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti pakaammo iti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso. Mabalin a mairugi ti pannakabista malaksid no marisut ti problema iti wagas a kapkapnekan ti dua a partido iti uneg ti **15** nga aldaw ti kalendaryo kalpasan maawat ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso.
3. Ti naituding a tiempo a panangilanad ti ebidensia ken dagiti ebalwasyon ket mabalin a nakurkurang ngem 5 nga aldaw ti trabaho ken nasken nga ituding ti opisyal ti pannakabista iti kumperensia sakbay ti pannakabista.

Mabalinyo wenno ti Departamento nga i-apela ti desisyon iti napadaras a pannakabista ti nainkalinteg a proseso iti isu met la a wagas a para kadagiti desisyon iti dadduma pay a pannakabista ti nainkalinteg a proseso (kitaen ti topiko nga ***Apela***).

PANNAKAILUGAR KABAYATAN DAGITI APELA**34 CFR §300.533**

HAR §8-60-78

No, kas nailadawan iti ngato, mangidatag kayo wenno ti Departamento ti reklamo mainaig iti nainkalinteg a proseso maipanggep kadagiti banag a panangpatigmaan, nasken nga agtalinaed ti anakyo (malaksid no sabali ti pagtulaganyo ken ti Departamento) iti temporario nga alternatibo a lugar iti edukasyon kabayatan nga ur-urayenyo ti desisyon ti opisyal ti pannakabista, wenno agpatingga nga agturpos ti naituding a panawen ti pannakaikkat kas naibilin ken nailadawan iti topiko a ***Pannakabalin ti Empleyado ti Pagadalan***, aniaman ti umun-una a mapasamak.

DAGITI PANGSALUAD KADAGITI ESTUDYANTE A SAAN PAY A MAIKARI PARA TI ESPESYAL NGA EDUKASYON KEN DAGITI MAINAIG A SERBISYO**34 CFR §300.534**

HAR §8-60-79

Sapasap

No saan pay a naikeddeng ti anakyo a maikari para ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo ken labsingenna ti pagannurotan iti ugali ti estudyante, ngem ammo ti Departamento (kas nailadawan iti baba) sakbay a napasamak ti ugali a nagbanag iti addang a pangpatigmaan, a ti anakyo ket maysa nga estudyante nga addaan disabilidad, ngarud mabalin nga irupir ti anakyo ti aniaman a pangsaluad a nailadawan iti daytoy a pakaammo.

Pagibasaran ti ammo para kadagiti banag maipanggep panangpatigmaan

Maipagarupto nga ammo ti Departamento a ti anakyo ket addaan disabilidad no, sakbay a napasamak ti ugali a nagbanag iti addang a pangpatigmaan:

1. Inyebkasyo ti pakaseknanyo babaen ti surat iti superbisor wenno administratibo nga empleyado ti pagadalan ti anakyo, wenno iti mangisursuro iti anakyo, a ti anakyo ket agkasapulan ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo;
2. Kiniddawyo ti ebalwasyon mainaig iti kaikarian para iti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo segun iti Paset B ti IDEA; **wenno**
3. Inyebkas ti mangisursuro iti anakyo wenno sabali pay nga empleyado ti Departamento dagiti partikular a pakaseknanda maipanggep ti makitkitada nga ugali ti anakyo iti superbisor wenno administratibo nga empleyado ti pagadalan ti anakyo wenno iti sabali pay a superbisor nga empleyado ti Departamento.

Saan a mairaman

Saanto a maipagarup nga adda ammo ti Departamento no:

1. Saanyo a pinalubosan ti ebalwasyon ti anakyo wenno nagkedkedkayo kadagiti serbisyo iti espesyal nga edukasyon; **wenno**
2. Naaramid ti ebalwasyon ti anakyo ken naikeddeng a saan isuna nga estudyante nga addaan disabilidad segun iti Paset B ti IDEA.

Dagiti kondisyon a maipakat no awan ti pagibasaran ti ammo

No sakbay panangaramid kadagiti addang a pangpatigmaan iti anakyo, saan nga ammo ti Departamento a ti anakyo ket estudyante nga addaan disabilidad, kas nailadawan iti ngato kadagiti topiko a ***Pagibasaran ti ammo para kadagiti banag a pangpatigmaan*** ken ***Saan a mairaman***, mabalin a maipakatan ti anakyo kadagiti addang a pangpatigmaan a maipakat kadagiti estudyante nga awanan disabilidad nga agaramid kadagiti kasta met la nga aramid.

Nupay kasta, no ti kiddaw ket para ti ebalwasyon ti anakyo bayat ti naituding a panawen no kaano a naipakatan ti anakyo kadagiti addang a pangpatigmaan, nasken a maisayangkat ti ebalwasyon iti napadaras a wagas.

Agpatingga a makumpleto ti ebalwasyon, agtalinaed ti anakyo iti nakailugaranna iti edukasyon nga inkeddeng dagiti pannakabalin ti pagadalan, a mabalin a pakairamanan ti suspension wenno pannakaikkat iti pagadalan nga awan maipaay a serbisyo iti edukasyon.

No maikeddeng ti anakyo kas estudyante nga addaan disabilidad, maibatay iti impormasyon manipud iti ebalwasyon nga insayangkat ti Departamento, ken impormasyon nga intedyo, nasken nga ipaay ti Departamento ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo kas maiyannurot iti Paset B ti IDEA, agraman dagiti rekisitos iti panangpatigmaan a nailadawan iti ngato.

PANNAKAIREKOMENDAR ITI KEN ADDANG TI MANGIPATUNGPAL TI LINTEG KEN DAGITI PANNAKABALIN TI KORTE**34 CFR §300.535**

HAR §8-60-80

Ti Paset B ti IDEA ket saanna nga:

1. Paritan ti maysa nga ahensya a mangi-report ti krimen nga inaramid ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad kadagiti maiyannatup nga awtoridad; **wenno**
2. Lapdan ti mangipatungpal ti linteg iti Estado ken dagiti pannakabalin ti korte a mangaramid kadagiti responsibilidadda mainaig iti pannakaipakat ti Pederal a linteg ken linteg ti Estado kadagiti krimen nga inaramid ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad.

Pannakaipatulod dagiti rekord

No i-report ti Departamento ti krimen nga inaramid ti maysa nga estudyante nga addaan disabilidad, nasken nga aramiden ti Departamento ti sumaganad:

1. Nasken a siguradoenna a dagiti kopya dagiti rekord ti estudyante iti espesyal nga edukasyon ken dagiti rekordna mainaig iti pannakapatigmaan ket maipatulod tapno adalen dagiti awtoridad a nangipulongan ti ahensya iti krimen; **ken**
2. Mabalin a mangipatulod kadagiti kopya dagiti rekord ti estudyante iti espesyal nga edukasyon ken dagiti rekordna mainaig iti pannakapatigmaan ngem iti laeng pagpatinggaan a palpalubosan ti FERPA.

DAGITI REKISITOS PARA TI DESISYON LAENG TI NAGANNAK A PANNAKAILUGAR DAGITI ESTUDYANTE ITI PRIBADO A PAGADALAN A BAYADAN TI PUBLIKO**SAPASAP****34 CFR §300.148****HAR §8-60-27**

Saan nga ibilin ti Paset B ti IDEA a bayadan ti Departamento ti gastos iti edukasyon ti anakyo nga addaan disabilidad, agraman espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, iti pribado a pagadalan wenno pasilidad no indiaya ti Departamento ti FAPE iti anakyo ngem piniliyo nga ipan ti anakyo iti pribado a pagadalan wenno pasilidad. Nupay kasta, nasken nga iraman ti Departamento ti anakyo iti populasion a nasken a matulungan dagiti kasapulanda segun kadagiti probisyon ti Paset B mainaig kadagiti estudyante nga impan dagiti nagannakda iti pribado a pagadalan segun iti 34 CFR §§300.131 agpatingga iti 300.144 ken HAR §§8-60-21 agpatingga iti 8-60-27.

Pannakaisubli ti gastos para ti pannakailugar iti pribado a pagadalan

No immuna nga immawat ti anakyo ti espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo iti babaen ti pannakabalin ti Departamento, ken piliyenyo nga ipalista ti anakyo iti pribado a preschool, elementarya, wenno sekundarya, nga awan ti pammalubos wenno rekomendasion ti Departamento, mabalin nga ibilin ti korte wenno opisyal ti pannakabista iti Departamento nga isublina kadakayo ti gastos iti dayta a panagpailista no ikeddeng ti korte wenno opisyal ti pannakabista a saan nga indiaya ti Departamento ti FAPE iti anakyo iti umiso a tiempo sakbay dayta a panagpailista ken rumbeng ti pannakailugarna iti pribado a pagadalan. Mabalin nga ikeddeng ti opisyal ti pannakabista wenno ti korte a rumbeng ti panangipalistayo, uray no saan a matun-oyan ti panangipalista dagiti pagibatayan ti Estado a maipakat iti edukasyon nga idiaya ti Departamento.

Para ti estudyante nga agtultuloy iti nakailugaranna iti pribado a pagadalan, ti panangikeddeng ti opisyal ti pannakabista a maiyannatup ti pannakailugar ket saanto a maaramid malaksid no palubosan ti pribado a pagadalan nga aramiden ti Departamento ti responsibilidadna a mangsigurado iti pannakaipaay ti FAPE iti estudyante.

Nasken a makiddaw ti pannakabista para ti pannakaisubli dagiti gastos iti panagpailista iti pribado a pagadalan, agraman espesyal nga edukasyon ken dagiti mainaig a serbisyo, iti uneg ti 180 nga aldaw kalpasan panagpailista iti pribado a pagadalan wenno pasilidad. (Kitaen ti ad-adu pay a palawag iti topiko a ***Dagiti Linteg maipapan ti Kapautan a Tiempo kalpasan ti Maysa a Pasamak tapno Maikaso Daytoy (Statute of Limitations) maipanggep Panangtunton kadagiti Pannakaisubli ti Gastos para ti Desisyon Laeng ti Maymaysa a Partido nga Iserrek ti Ubing (Unilateral Placement) kadagiti Pribado a Pagadalan.***)

Limitasyon ti pannakaisubli ti gastos

Ti gatad ti maisubli a gastos a nailadawan iti paragraph iti ngato ket mabalin a maibabbaba wenno saan a mapatgan:

1. No: (a) Iti naudi a miting ti IEP nga inatenderanyo sakbay ti panangikkatyo iti anakyo manipud iti publiko a pagadalan, saanyo a pinakaammoan ti Grupo ti IEP a saanyo nga awaten ti pannakailugar nga insingasing ti Departamento tapno ipaayna ti FAPE iti

anakyó, agraman panangilanad kadagiti pakaseknanyo ken ti panggepyo a mangipalista ti anakyó iti pribado a pagadalan a bayadan ti publiko; wenno (b) Iti saan a nakurkurang ngem 10 nga aldaw ti trabaho (agraman dagiti fiesta opisyal a mairana iti aldaw ti trabaho) sakbay panangikkatyo iti anakyó manipud iti publiko a pagadalan, saanyo nga inted iti Departamento ti naisurat a pakaammo maipanggep iti dayta nga impormasyon.

2. No, sakbay ti panangikkatyo iti anakyó manipud iti publiko a pagadalan, inted ti Departamento kadakayo ti naisurat a pakaammo maipapan ti panggepna nga aramiden nga ebalwasyon ti anakyó (agraman palawag iti panggep ti ebalwasyon a maiyannatup ken nainkalintegan), ngem saanyo nga impan ti estudyante para iti ebalwasyon; **wenno**
3. No ikeddeng ti korte a saan a nainkalintegan dagiti addangyo.

Nupay kasta, ti gatad ti maisubli a gastos ket:

1. Nasken a saan a makissayan wenno maipaidam gapu iti pannakapaay nga ited ti pakaammo no: (a) Linapdannakay ti pagadalan nga ited ti pakaammo; (b) Saanyo a naawat ti pakaammo maipanggep iti responsibilidadyo a mangited iti pakaammo a nailadawan iti ngato; wenno (c) Ti panagtungpal kadagiti rekisitos iti ngato ket mabalin nga agbanag iti pannakadangran ti bagi ti anakyó; **ken**
2. Segun ti panangikeddeng ti korte wenno opisyal ti pannakabista, saan a mabalin a makissayan wenno maipaidam gapu ti pannakapaayyo a mangited ti kasapulan a pakaammo no: (a) Saankayo a makabasa wenno makasurat iti Ingles; wenno (b) Ti panagtungpal iti rekisito iti ngato ket mabalin nga agbanag iti nakaro a pannakadangran ti emosyon ti anakyó.

PANNAKAIYAKAR DAGITI KARBENGAN**PANNAKAIYAKAR DAGITI KARBENGAN TI NAGANNAK APAMAN A MADANON TI UBING TI EDAD A NATAENGAN (AGE OF MAJORITY)**

34 CFR §300.520

HAR §8-60-74

No madanon ti estudyante nga addaan disabilidad ti edad a 18, amin a karbengan ti nagannak segun iti Paset B ti IDEA ken HAR 8-60 ket maiyakar iti estudyante, malaksid no naikeddeng ti estudyante nga awan kabaelanna/agkurang ti kabaelanna nga agdesisyon segun iti linteg ti estado. No maiyakar dagiti karbengan iti nataengan nga estudyante, ituloyto nga ited ti Departamento ti aniaman a pakaammo nga ibilin ti IDEA ken HAR 8-60 iti estudyante ken dagiti nagannak.

Ited ti Hawaii Revised Statutes §§302A-491 agpatingga iti 302A-498 iti nataengan nga estudyante ti tallo (3) a pagpilian a desisyon mainaig iti edukasyon:

- Pannakadutok ti maysa nga ahente babaen ti (limitado) a kasuratan a mangted-pannakabalin iti sabali a tao (power of attorney) para ti espesyal nga edukasyon tapno agaramid kadagiti desisyon iti edukasyon para kenkuana;
- Pannakadutok ti pannakabagi iti edukasyon para iti nataengan nga estudyante nga agkurang ti kabaelanna nga agdesisyon mainaig iti edukasyon para iti bukodna a bagi; wenno
- Pannakadutok ti mangaywan (guardian), a maikeddeng babaen ti korte, para iti nataengan nga estudyante nga agkurang ti kabaelanna nga agdesisyon mainaig iti edukasyon para iti bukodna a bagi.

DAGITI DADDUMA PAY A PANGSUORTA A SERBISYO

Community Children's Council Office 4680 Kalaniana'ole Hwy., TB1A Honolulu, HI 96821 Telephone: (808) 305-0695 E-mail: familypartnerships@k12.hi.us Website: http://www.hawaiipublicschools.org/ParentsAndStudents/SupportForParents/Pages/CCC.aspx	Leadership in Disabilities & Achievement of Hawaii 245 N. Kukui Street, Suite 205 Honolulu, HI 96817 Telephone: (808) 536-9684 E-mail: info@ldahawaii.org Website: www.ldahawaii.org
Hawaii Disability Rights Center 1132 Bishop Street, Suite 2102 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 949-2922 Toll Free: (800) 882-1057 E-mail: info@hawaiidisabilityrights.org Website: www.hawaiidisabilityrights.org	Legal Aid Society of Hawaii 924 Bethel Street Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 536-4302 Toll Free: (800) 499-4302 Website: www.legalaidhawaii.org
Hawaii Families as Allies P.O. Box 1971 Aiea, HI 96701 Telephone: (808) 682-1511 E-mail: hfaa@hfaa.net Website: www.hifamilies.org	Mediation Center of the Pacific 1301 Young Street 2nd floor Honolulu, HI 96814 Telephone: (808) 521-6767 E-mail: mcp@mediatehawaii.org Website: https://www.mediatehawaii.org
Hawaii State Bar Association Alakea Corporate Tower 1100 Alakea Street, Suite 1000 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 537-1868 E-mail: webinfo@hsba.org Website: https://hsba.org	Special Parent Information Network 1010 Richards Street, Room 118 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 586-8126 E-mail: spin@doh.hawaii.gov Website: www.spinhawaii.org

Para ti tulong tapno maawatan dagiti probisyon a nailadawan iti daytoy a polyeto, wenno tapno dumawat ti kopya daytoy a polyeto, tawaganyo koma dagiti sumaganad nga opisina ti Departamento ti Edukasyon:

STATE OFFICE: (808) 307-3600 OAHU - Central (808) 622-6432 - Honolulu (808) 784-6680 - Leeward (808) 675-0384, -0335 - Windward (808) 784-5940 KAUAI: (808) 274-3502	HAWAII: - East (808) 974-4401 - West (808) 323-0015 - North (808) 775-8895 - South (808) 982-4252 MAUI: (808) 873-3520 MOLOKAI / LANAI: (808) 553-1723
--	--

Dagiti Administratibo a Pagannurotan iti Hawaii (Hawaii Administrative Rules), Title 8, Departamento ti Edukasyon, Kapitula 60 (Panangted ti Libre Maiyannatup a Publiko nga Edukasyon iti Maysa nga Estudyante nga Addaan Disabilidad) ken Kapitula 34, Pannakasaluad dagiti Karbengan dagiti Estudyante ken Nagannak iti Edukasyon ken Kinapribado ket makita iti website a: <http://boe.hawaii.gov>